

SoftwareBus

De Raspberry Pi
De HCC vernieuwt!
Analyse met Excel (3)
Tips voor reisfotografie
Windows XP verwijderen
Rhino - Schermafbeeldingen

hcc!CompUsers
systemen en applicaties

2014 **3**

Officieel orgaan van **hcc!CompUsers** interessegroep

Inhoud

- 1 Voorpagina
- 2 Bij de voorplaat
- 2 Voorwoord
René Suiker
- 3 Algemene Leden Vergadering 2014
Rob de Waal Malefijt
- 5 CompUfair 12 april 2014
Leen van Goeverden
- 6 Windows XP verwijderen
Ruud Uphoff
- 9 Colofon
- 10 Tips voor reisfotografie
Jos van den Berge
- 12 De HCC vernieuwt!
Marius Hille Ris Lambers
- 13 Analyse met Excel (3)
Marco Steen
- 16 Foto-excursie Zuiderzeemuseum
Wessel Sijl
- 18 GigaHits 2014-3
Henk van Andel
- 20 Skype
René Suiker
- 23 Raspberry Pi (Onze Digitale Woning)
Ernst Roelofs
- 26 Gratis dynamisch webadres
Henk van Andel
- 28 Sociale Media
René Suiker
- 29 Rhino - Schermafbeeldingen
Rein de Jong
- 32 DTP met Open Source
Boekbespreking door Hein van Dijk

Bij de voorplaat

Het weer neemt al zomerse vormen aan. Zomerse dagen wisselen af met herfstige, met volop druifregen en soms harde wind. Kortom, alles wijst erop dat de vakantieperiode binnenkort aanbreekt . . .
Hoog tijd om de camera-apparatuur te testen, de batterijen zonodig te vervangen of de accu op te laden. Lees daarna het artikel Tips voor reisfotografie, van Jos van den Berge, op pag. 10. Fijne vakantie!

Voorwoord

Voor het vorige nummer zaten we met een overschot aan kopij, omdat er (terecht!) heel veel aandacht voor Windows XP was. Zo veel, dat we er zelfs een extra dik nummer van hebben moeten maken. En voor je het weet reken je jezelf al rijk en krijg je het nummer daarop weer nauwelijks voldoende binnen. Maar dankzij de inspanning van onze vele vrijwilligers is er ook nu weer een volle SoftwareBus voor jullie geproduceerd.

Iets later in de bus dan oorspronkelijk de bedoeling was, maar hopelijk nog voordat jullie aan de zomervakantie beginnen. Want de vakantie, dat is het thema van deze uitgave. En de eerste zomerse dag hebben we al gehad dit jaar, en terwijl ik dit schrijf zit ik hier op een bloedhete zolderkamer te zweten. Over de inhoud van het voorwoord, over de inhoud van een artikel over Skype, maar toch vooral gewoon van de hitte.

We blikken in dit nummer nog even terug naar onze laatste CompUfair, die van 12 april jl. Het was reuze gezellig, maar het was niet zo druk. De opkomst viel wat tegen. We hebben in de aanloop naar het evenement iets minder heibel gemaakt dan jullie gewend waren, met name minder vaak een eMailing. Misschien was het wel te weinig. Misschien is het ook zo dat we aan de formules moeten sleutelen, omdat we het intussen allemaal wel gezien hebben. In het najaar gaat het bestuur met het kader om tafel om onze strategie eens tegen het licht te houden. Over de uitkomst daarvan zullen we uiteraard verslag doen. Maar mocht je mee willen denken, dan kan dat uiteraard ook.

Tijdens de ALV, ook op 12 april jl. namen we echt afscheid van Henk van Andel als voorzitter. Niemand dacht dat het echt kon gebeuren en het was ook een emotioneel moment. Hoewel het geschenk namens de verenigingen zonder meer in goede aarde viel, kon je toch merken dat dit echt emoties losmaakte. Henk, het is je gegund.

Alleen, echt weg is Henk nooit. Hij zet nu zijn energie in om onze moedervereniging HCC weer een echte vereniging te laten zijn. En meer prominente CompUsers zijn met hem bezig om er iets heel moois van te maken.

Jullie hebben er hier en daar al iets van gemerkt, de formules van de SoftwareBus is een beetje aan verandering onderhevig. Het is niet meer zo dat ik elke keer het voorwoord schrijf, er is niet elke keer meer nieuws vanuit HCC nu daar een eigen blad is teruggekeerd. We zijn nog aan het zoeken, maar wat wel blijft, is 'vóór en dóór de leden', met ruimte voor het clubgevoel en (meer) ruimte voor de inhoudelijke kant van de computerhobby. Want daarvoor zijn we toch bij elkaar in deze fijne club.

Hier wil ik het voor deze keer weer bij laten, want het voert te ver om alle artikelen weer te noemen. Namens bestuur en redactie wil ik jullie een heel fijne zomer toewensen. Even niet te veel drukte, even de batterijen weer opladen. Ik ben er aan toe. Ik zie jullie weer in het najaar.

René Suiker
Hoofdredacteur

Je wilt ook wel eens iets schrijven in de SoftwareBus? Dat kan. Graag zelfs!

Neem contact op met:
redactie@compusers.nl

Sluitingsdatum volgend nummer:
28 augustus 2014

● Algemene Leden Vergadering 2014 ●

Rob de Waal Malefijt

Impressie van de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging CompUsers, gehouden op 12 april 2014 te De Bilt. Bezoekersaantal: 60 leden

Mocht u de CompUfair op 12 april jl. niet zelf hebben bezocht, en toch benieuwd zijn naar de formaliteiten, dan verwijst de redactie u daarvoor naar onze website, waar zoals gebruikelijk het officiële verslag van de ALV te vinden zal zijn. Vooruitlopend daarop vermeld ik hier dat de procedures van CompUsers netjes gevolgd zijn en geen verrassingen hebben opgeleverd: de vergadering heeft de notulen van de vorige ALV goedgekeurd, evenals het Jaarverslag en het Financiële beleid en daarom wordt het bestuur decharge verleend.

Samenstelling bestuur

Een altijd belangrijke ontwikkeling is de samenstelling van het bestuur: er gelden vaste zittingstermijnen en statutair ligt vast wie er moeten aftreden en wie er herbenoemd kunnen worden. Van de vier aftredende bestuursleden worden er drie herbenoemd: Clemens Schellens, Marco Steen en Jos van den Berge.

Ik beperk me in dit stukje tot de hoofdzaken van deze ALV, waaronder het aftreden van het langstzittende bestuurslid en voorzitter, Henk van Andel, dat toch wel een ernstige gebeurtenis mag worden genoemd, en op zijn minst als opmerkelijk kan worden betiteld.

En inderdaad, als je zoals Henk de zeventig inmiddels bent gepasseerd, wordt het ook wel tijd om wat kalmer aan te doen en 'het stokje over te dragen' zoals het tegenwoordig mag heten naar analogie van de estafetteloop; op de Olympische Spelen is dat dan ook topsport ... net als 26 jaar besturen en voorzitter zijn. Het was dan ook niet vreemd, en eigenlijk heel normaal, dat Henk bij deze gelegenheid werd toesproken.

Als eerste kreeg René Suiker, als langstzittend bestuurslid, het woord. Hij haalde onder meer aan dat Henk bij de op-

richting van de DOS-gg op 13 april 1988 reeds voorzitter was en nu na al die jaren nog steeds: 26 jaar voorzitter is een lange loopbaan, waarbij Henk zich altijd met veel verve en wilskracht heeft ingezet.

Ook Arda Gerkens, de huidige directeur en bestuurder van de HCC, prees Henk voor zijn voortdurende inzet, niet alleen voor CompUsers, maar ook voor de HCC. Namens de HCC bood ze Henk een cadeaubon aan voor een weekendje weg, samen met zijn echtgenote Nelly, die Henk al die jaren heeft ondersteund.

Hierna bood René Suiker, vice-voorzitter van CompUsers, een cadeaubon aan, heel toevallig ook iets in de reissfeer, waarmee Henk volgens eigen zeggen 'nog wel wat langer op vakantie kan.' Clemens Schellens, de voorzitter, overhandigde Henk daarbij een bloemstuk voor Nelly. Henk dankte de vergadering voor de lovende woorden en mede namens Nelly voor de bloemen en de bonnen.

Hierna richtte de voorzitter zich tot het andere scheidende bestuurslid, Alexander Wendling. Ook deze heeft zich (gedurende zes jaren) volledig ingezet voor CompUsers, onder meer als de man die alles afwist van de nieuwste gadgets, maar ook van netwerken. Dus ook Sander, zoals we hem altijd noemen, kreeg een cadeaubon voor een gezellig uitje en uiteraard een grote bos bloemen (foto).

Toekomst HCC

Overigens kunnen we wel stellen dat Henk, wat zijn verenigingsleven betreft, aan een tweede leven begint, aangezien hij sinds enkele maanden ook zitting heeft in het interim-Hoofdbestuur van de HCC, dat de vereniging terug moet voeren naar de voormalige, eenvoudigere verenigingsvorm, van vóór de tijd met een Directie en Raad van Bestuur.

Clemens Schellens (l) biedt Henk van Andel bloemen aan, mede voor Nelly.

● Compufair 12 april 2014 ●

Leen van Goeverden

We kunnen terugkijken op een prachtige lentedag met veel zon en 20 graden. Veel van de vaste bezoekers hebben ervoor gekozen om daarvan te genieten en niet naar de CompUfair te gaan. Jammer, want er was weer van alles te beleven.

Dit keer stond het thema Onze Digitale Woning in de schijnwerpers. Er werd een lezing gehouden door de heer Bert Huiberts van de Firma BENEXT (afb. 1). Daar was veel belangstelling voor en na een uur waren er nog steeds vragen over dit interessante onderwerp.

Afb. 1

Helaas moest, om te zorgen dat het programma niet uitliep, de lezing tussentijds worden onderbroken, om even later te worden voortgezet in de grote zaal.

Afb. 2

De heer Nick Veenstra gaf een presentatie over Domotica met het Open Source programma DOMOTICZ. Ook hij had een volle zaal met belangstellenden (afb. 2).

Het Platform Muziek is nieuw leven ingeblazen. Met zes man in de Statenkamer is er weer eens gezellig muziek gemaakt met onder anderen Pieter van Hof (keys), Jan Schonberg (midicontroller) en Ruud Uitterlinden (electr. gitaar)(afb. 3).

Afb. 3

Jammer dat Evert zijn viool niet bij zich had om de band compleet te maken. Leon Braam heeft ons laten zien hoe je met een beperkt budget toch heel leuk muziek kan maken met de pc (afb. 4).

Afb. 4

Het Platform Linux trok weer een volle zaal met de presentatie door Cees Otte over de overgang van Windows XP naar een Linux-distributie, te weten ZorinOS.

Bij de Workshop heeft Christ van Hezik de mogelijkheden van het gebruik van foto's in een PowerPoint-presentatie laten zien. De deelnemers konden het zelf direct uitproberen op een eigen laptop (afb. 5).

Ernst Roelofs, auteur voor de SoftwareBus, heeft enige tijd de Surface 2 en Surface Pro kunnen uitproberen en heeft zijn ervaringen met een aantal aanwezigen bij zijn presentatie kunnen delen.

Afb. 5

Namens het Platform Digivideo heeft Erhard Braas een presentatie gegeven over de mogelijkheden van videomontage op tablets en smartphones (afb. 6).

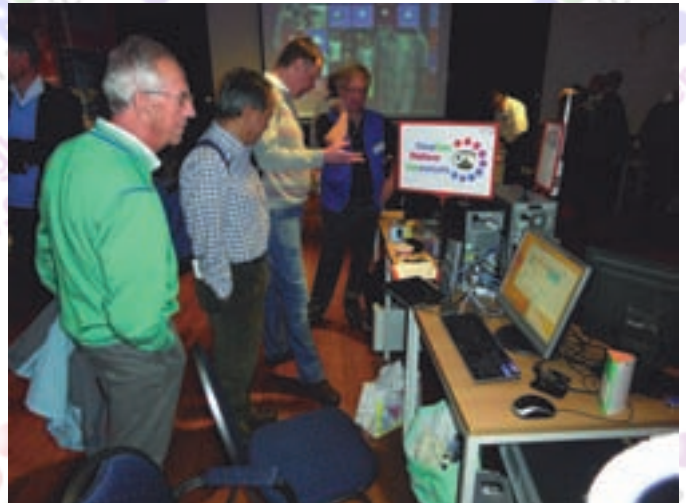
Afb. 6

Jos van den Berge heeft met de bezoekers een aantal tips en ideeën doorgenomen voor het maken van een leuke foto-rapportage van uw vakantie (afb 7).

Afb. 7

In de zaal zaten de Platforms Communicatie (afb. 8), Digi-foto, Digivideo, Windows en Linux, en ook de HCC-interessegroepen Genealogie, Basic en Postzegel waren aanwezig.

Afb. 8

Voor de ongelukkigen met een niet-goed werkende computer was er de HCC-Testbank, waar je gratis kon laten vasttellen of je speeltje echt overleden was. Gelukkig konden zij ook een paar apparaten weer nieuw leven inblazen (afb. 9).

Afb. 9

Rein de Jong van het Platform Windows vertelde met veel enthousiasme over de nieuwe mogelijkheden van Windows 8.1, en liet zien hoe Windows 8.1 door Microsoft bedoeld is. Hoe word je blij van het startscherm? Met name de pure applicatiegebruikers worden vaak blij van de eenvoud en eenduidigheid van het startscherm (afb. 10).

Afb. 10

Van de lezingen en presentaties zijn er vier live uitgezonden als webinar. Heeft u de uitzending gemist? Geen probleem, want Henk van Andel heeft voor u de beelden geplaatst op <http://matterhorn.compusers.nl:8081/engage/ui/index.html>.

Voor alle deelnemers was er weer een gratis Disc van de Dag, waarop alle presentaties en lezingen met software op staan. De disc is te downloaden van onze website [Compusers.nl](http://www.compusers.nl).

● Windows XP verwijderen ●

'Heeft je pc een leven na XP?' (3)

Ruud Uphoff

Op je systeem staat nu het nieuwe besturingssysteem naast Windows XP. Al een beetje aan Ubuntu gewend? Dan wordt het nu tijd om Windows XP eraf te gooien. Hoe dat kan, hangt af van wat er allemaal aan data op schijf C: staat, maar het is nooit een echt probleem.

Lees wel eerst dit hele artikel door, zodat je weet wat er gaat gebeuren. We gaan deels uit van een situatie zoals beschreven in de vorige afleveringen!

Mijn voorkeur: een schone installatie

Immiddels weet je hoe eenvoudig het installeren van Ubuntu is. Denk dan eens aan een schone installatie op EXT3-partities in plaats van EXT4. Dat heeft op een ouder systeem, waarin geen gigantisch grote schijven zitten, enorme voordelen:

- Veel populaire software voor disk imaging, geschreven voor Windows, kan uitstekend overweg met EXT3-partities terwijl EXT4 niet of zeer beperkt wordt ondersteund. Hetzelfde geldt voor partition managers als 'Acronis Disk Director'. Uiteraard draait deze software niet rechtstreeks onder Ubuntu, maar de bootable rescuedisk/stick is gewoon bruikbaar.
- Je bepaalt helemaal zelf de indeling van de schijf, zonder rekening te houden met een erfenis van Windows.

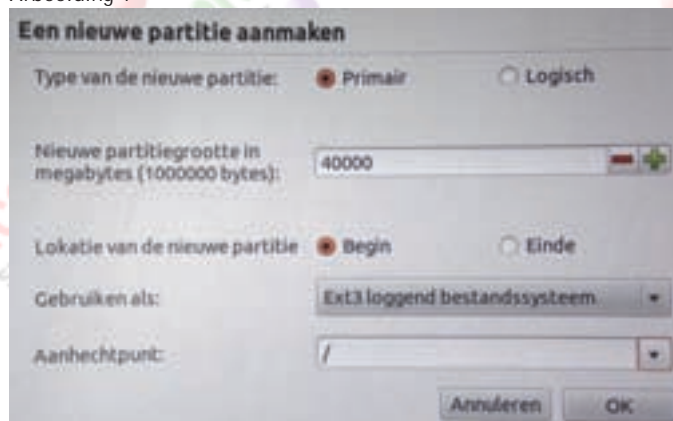
Er is ook een tijdelijk nadeel: je moet je databestanden tijdelijk opslaan op een extern medium dat ook bereikbaar is vanuit Ubuntu. Maar dat kan ook een andere systeem zijn onder Windows, via het netwerk.

We laten nu Ubuntu het hele systeem gebruiken, maar laten dat niet automatisch gebeuren, want dan wil het met EXT4-partities werken. Geef Ubuntu een lekkere ruimte van bijvoorbeeld 40 GB en maak van de rest een datapartitie.

Tijdens deze exercitie gaat de hele inhoud van de harde schijf verloren dus zorg eerst dat je databestanden veilig zijn opgeborgen.

Start nu het systeem met de CD van Ubuntu en kies na het opstarten van de live CD eerst de juiste taal - we gaan uit van Nederlands - en dan voor Ubuntu Installeren.

Afbeelding 1

Als Ubuntu vraagt hoe je wilt installeren, kies je voor iets anders.

Negeer wat je ziet, klik op de knop Nieuwe partitietabel, en na lezen en negeren van de waarschuwing, op Verder. Je ziet nu nog maar één optie: 'de vrije ruimte'. Selecteer die. Klik op toevoegen om de eerste partitie te maken (afb. 1).

Kies voor het type Primair en geef de partitie voldoende omvang. De helft van de schijf is zeker niet slecht. Maak de partitie aan het begin en kies achter Gebruiken als voor Ext3 loggend bestandssysteem.

Selecteer achter Aanhechtpunt de bovenste regel / (slash) en klik op OK.

Maak, precies zo, een partitie ter grootte van minimaal het systeemgeheugen en kies achter Gebruiken als de optie Wisselgeheugen. Meer is voorlopig niet nodig.

Klik op Nu Installeren.

Of verder met de bestaande installatie?

De bedoeling is dat alle bestanden die ook onder Ubuntu gewoon bruikbaar zijn, naar een EXT3-partitie worden verplaatst. Hoe je dat aanpakt hangt van je vindingrijkheid af, want elke situatie is anders. Het is geen probleem als er genoeg ruimte is op de partitie waarop Ubuntu staat.

In dat geval start je het systeem onder Ubuntu om de data daarheen te verplaatsen. Heb je een afzonderlijke partitie, bijvoorbeeld D:, voor databestanden? Mogelijk dat je straks vanuit Ubuntu die data heen en weer kunt schuiven.

Hier volgt het voorbeeldscenario. We hebben de 80 GB-schijf bezet met eerst C: ter grootte van 20 GB, dan 35 GB voor data op D: en de resterende ruimte is bezet door Ubuntu. Start voor de laatste keer op in Windows XP, log in als een beheerder, en doe het navolgende in Computer. Let op: hierna is XP pas echt onveilig!

- 1 Klik met de rechtermuisknop op C: en kies Eigenschappen
- 2 Kies tabblad Beveiliging en klik op de knop Geavanceerd
- 3 Ga naar tabblad Eigenaar. (De eigenaar is normaliter Administrators)
- 4 Zet het vinkje aan bij Eigenaar van subcontainers en objecten vervangen. Je krijgt nu een foutmelding op sommige items, met de mededeling dat je door op Ja te klikken volledig beheer kunt krijgen. Doe dat!
- 5 Sluit alle dialoogvensters tot je terug bent in Computer.
- 6 Herhaal stap 1 en 2 en wis op het tabblad Machtigingen alle regels, behalve Iedereen.
- 7 Dubbelklik op Iedereen.
- 8 Wijzig achter Toepassen op: de keuze in Deze map, submappen en bestanden en vink Volledig beheer aan.
- 9 Klik op OK.

Apparaat	Opstart	Begin	Einde	Blokken	ID	Systeem
/dev/sda1	*	24	41946619	20973298	7	HPFS/NTFS/exFAT
/dev/sda2		41946620	115348379	36700880	7	HPFS/NTFS/exFAT
/dev/sda3		115349502	157294591	20972545	5	uitgebreid
/dev/sda4		115349504	148926463	16788480	83	Linux
/dev/sda5		148928512	157294591	4183040	82	Linux wisselgeheugen

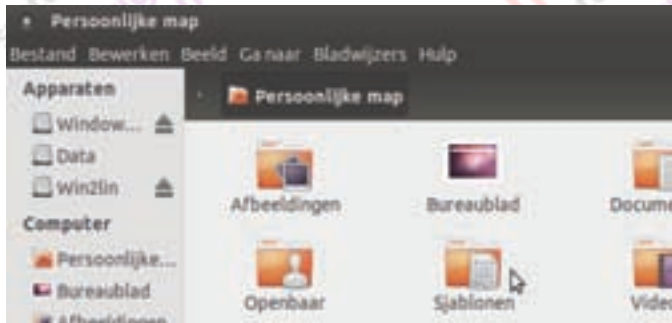
Afbeelding 2

10 Zet het vinkje aan bij Machtigingen voor alle onderliggende objecten opnieuw instellen en doorgeven van overneembare machtigingen inschakelen.

11 Klik op OK, negeer de waarschuwing en, als de operatie klaar is, sluit alle vensters.

Herhaal dit voor de overige NTFS-partities, en herstart het systeem in Ubuntu. Open een terminal en geef het commando `sudo fdisk -l` (kleine letter L) om de partities als in afb. 2 te zien.

Om Windows XP te beveiligen tegen het per ongeluk wissen van bestanden, hadden we diens partities in het bestand `/etc/fstab` geconfigureerd voor 'alleen lezen'. Dat moet nu ongedaan gemaakt worden door de betreffende regels te verwijderen.

Afbeelding 3

De partities zijn daarna bereikbaar als je je persoonlijke map opent, links bovenaan onder Apparaten (afb. 3). Door met de rechtermuisknop op elke partitie te klikken, achterhaal je hoeveel ruimte daar vrij is. Ik noteerde op het test-systeem slechts 3,7 GB op de voormalige C:, maar dat gaat nu veranderen.

Open deze schijf en verwijder de mappen van XP, behalve de map Documents and Settings. Maak een nieuwe map op deze partitie en noem die bijvoorbeeld vanxp. Verplaats daarheen de databestanden van alle gebruikers. Je vindt die onder Documents and Settings in de map van elke gebruiker als Mijn Documenten. Verplaats die map naar vanxp waarbij je hem telkens de naam van zijn eigenaar geeft, want anders overschrijven ze elkaar! Hierna kun je de map Documents and Settings ook verwijderen.

Je moet nu op zoek naar ruimte voor al je bestanden, zodanig dat de voormalig NTFS-partities geformatteerd kunnen worden als EXT3-partities. Op het voorbeeldsysteem is 12,5 GB vrije ruimte op `/dev/sda1` (de partitie van Ubuntu) en er is ook nog 16 GB vrij op `/dev/sda2`, de datapartitie. In deze vrije ruimte moet de map vanxp ondergebracht worden. In dit geval is er ruimte genoeg in mijn persoonlijke map.

Open nu Schijfgereedschap, ontkoppel het volume en formateer het als EXT3 met het label WasXP. Nu volgt een klus die even tijd kan kosten. Er is net niet genoeg ruimte op de lege partitie om alle data daarheen te verplaatsen. Daarom wordt in de persoonlijke map een tijdelijke map gemaakt waar 5 GB wordt geparkeerd. Vervolgens wordt de rest van de datapartitie naar WasXP verplaatst, en wordt de datapartitie met het label Data ook als EXT3 geformatteerd.

Het verwijderen van Windows rond je af door Windows uit de bootmanager te verwijderen. Dat gaat heel simpel vanaf een terminal met het commando `sudo update-grub`.

Je databestanden via het netwerk ophalen

Ubuntu kan al meteen na installatie perfect overweg met het netwerk. Open je persoonlijke map en klik in het linkerdeel, onderaan, op Netwerk doorbladeren. Heb geduld, want het gaat om te beginnen niet snel.

Maar je kunt bij alle gedeelde bronnen in het Windows-netwerk, vooropgesteld dat je de gebruikersnaam en het wachtwoord weet van een account dat op de betreffende machine toegang tot een bron heeft. Nogmaals, de eerste keer openen van een bron duurt even, ook nadat je gebruikersnaam en wachtwoord hebt ingevuld. Eenmaal bij de gedeelde bron gaat terugzetten van je databestanden echter met normale snelheid. Het kan ook handiger, maar dat bewaren we voor een volgende keer, als we SMB gaan configureren.

Na de overstap je mail weer laten werken

Wat als laatste weer moet gaan werken is Thunderbird. Verplaats de map naar je persoonlijke map, in de verborgen map `.thunderbird` en pas daar ook `profiles.ini` aan (afb. 04). Let op: vergeet niet `IsRelative=1` te zetten, en bedenk dat de mapnaam letterkastgevoelig is.

Verder heeft Thunderbird hier een onbetekenende kleine fout (bug), die je echter flinke hoofdpijn kan bezorgen. Zorg dat nergens naloopspaties staan. Heb je dat foutje, dan maakt Thunderbird bij het opstarten een nieuwe map aan en past ook het bestand `profiles.ini` daaraan aan.

En nog een waarschuwing: doe domweg wat ik hier vertelde, ook als dat niet lijkt te werken! Wat ik vertel is namelijk

juist en als dat problemen lijkt te geven heb je niet precies de aanwijzingen opgevolgd. Ga dus niet naar andere oplossingen zoeken, want die maken je probleem alleen maar erger. Er zijn namelijk een aantal voor de hand liggende acties met Thunderbird, die behalve volkomen logisch, ook volkomen fout zijn!

Altijd alleen de hele map verplaatsen en 'profiles.ini' aanpassen, dus nooit paden in de instellingen van Thunderbird wijzigen. Heb je zoiets al wel gedaan? Blijf overal af en vraag hulp aan een deskundige.

Ubuntu naar je (Windows-)hand zetten.

De commercie heeft bepaald dat het afgelopen moet zijn met de pc. We moeten over op de tablet en het aanraak-scherm. Dat moeten ook de makers van Ubuntu gedacht hebben toen ze met Unity kwamen. Maar wie Windows XP gewend is, zal vaak niet blij zijn met Unity.

```
[General]
StartWithLastProfile=1

[Profile0]
Name=default
IsRelative=1
Path=mailmail
```

Afbeelding 4

Toch is daar veel aan te doen, zonder meteen het klassieke Gnome-bureaublad te installeren. Met het menu Snelzoeker start is eigenlijk best te leven, als het maar mogelijk zou zijn te doen wat je gewend bent onder Windows. Zo is het vooral lastig dat je geen klassieke snelkoppelingen meer kunt maken. Onder oudere versies van Ubuntu kon dat precies als onder Windows, alleen heetten ze daar geen snelkoppeling maar starter. Toch is het geen probleem als je de truc kent.

Er zijn twee mogelijkheden:

- Een snelkoppeling naar een programma. Dat is een kwestie van het programma opzoeken in Snelzoeker start en dan naar het bureaublad slepen. Wel het meest simpele.
- Een snelkoppeling naar een locatie. Dat is een iets ingewikkelder zaak, maar het lastige doe je slechts één keer. Klik met de rechtermuisknop op het bureaublad en kies Nieuw document aanmaken > Leeg document. Typ deze regels:

```
[Desktop Entry]
```

```
Name=
```

```
URL=
```

```
Type=Link
```

Sla dit bestand op met een naam naar keuze, bijvoorbeeld Snelstarter. Verplaats het naar de map Sjablonen in je persoonlijke map. Met Snelstarter kun je een link naar elke locatie maken.

Maar wat is een locatie? Precies zoals het woord zegt. Jouw homepage op internet is een locatie. Een andere computer in het netwerk thuis is een locatie. Je persoonlijke map is een locatie. Om een koppeling naar een locatie te maken, kopieer je het bestandje Snelstarter naar het bureaublad en open je het. Vul een naam in naar eigen keuze, bijvoorbeeld Name=HCC CompUsers. Vul de URL in, dus: [URL=https://www.compusers.nl](https://www.compusers.nl) en sla op.

Afbeelding 5

Nu staat op het bureaublad nog steeds het tekstbestand Snelstarter waar nog even iets mee moet gebeuren. Klik erop met de rechtermuisknop en kies Hernoemen. Wijzig de naam in compusers.desktop. Wat je vóór de punt invult heeft geen belang, maar die extensie .desktop is essentieel. Er gebeurt nu iets wonderlijks. Het bestand krijgt een ander pictogram, en de naam die je het zojuist gaf, verandert zomaar in HCC Compusers (afbeelding 5). Als je nu op het pictogram klikt, gaat de standaardwebbrowser, normaliter Firefox, een bezoek aan brengen aan de website van CompUsers.

Een ander type locatie is gewoon een lokale map. Daar is zelden behoefte aan, maar voor de volledigheid toch een oefening. Vul in: Name=System Root en als locatie alleen URL=/ en noem het bestand bij opslaan system.desktop.

Open maar en zie wat er gebeurt. Verderop bekijken we een link naar een systeem in het lokale netwerk.

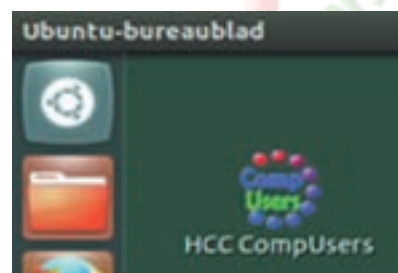
Pictogrammen in Ubuntu

Om met het slechte nieuws te beginnen: aan je verzameling pictogrammen onder Windows heb je helemaal niets. Van een *.ico-bestand met zijn gammele resolutie wil Ubuntu niets weten. Maar het goede nieuws is dat vrijwel elk plaatje als pictogram kan dienen. Een mooi symmetrisch logo van het internet plukken en de achtergrond transparant fröbelen, zal ik je besparen.

Er staat een kleine collectie plaatjes op mijn site:

<http://www.ruphoff.nl/ubupics>. Die kun je naar je systeem downloaden. De meeste zijn van Windows 7 geplukt voor de volgende paragraaf: netwerk!

Om een object van een ander pictogram te voorzien, klik je er op met de rechtermuisknop en kies je Eigenschappen. vervolgens klik je links bovenaan op het pictogram. Nautilus (zo heet in Ubuntu de verkenner) opent zich en laat je een plaatje naar wens selecteren. Afb. 6 toont het resultaat.

Afbeelding 6

Ubuntu in het LAN

Toegang tot Windows-netwerk

Ubuntu werkt perfect in het Windows-netwerk. De module die dat mogelijk maakt heet Samba. Om te beginnen moeten we het configuratiebestand van Samba even aanpassen. Ga naar een terminal en typ: `sudo gedit /etc/samba/smb.conf` om het te openen. Zoek onder Global Setting naar de regel:

```
workgroup = WORKGROUP
```

Wijzig de naam die in hoofdletters staat in de naam van je Windows-werkgroep. Onderaan de sectie Misc moet je een regel toevoegen:

```
usershare owner only = false
```

Het netwerkprotocol dat gebruikt wordt, analoog aan HTTP en FTP, heet SMB. Dat staat voor Service Message Block. Het is in feite het netwerkprotocol van Windows en alleen de client is standaard in Ubuntu geïmplementeerd.

In dit voorbeeld ga ik uit van mijn werkstation WORK, dat draait onder Windows 7. Bladeren door het netwerk is een ramp in Ubuntu, omdat alle traagheidsrecords van Windows worden gebroken.

Gelukkig zijn er andere opties. Met Ubuntu toegang krijgen tot een bekende gedeelde bron, is een fluitje van een cent! Stel dat partitie D: is gedeeld met als netwerknaam D. Maak dan gewoon een snelkoppeling naar die locatie. Ik laat even de volledige snelkoppeling zien:

```
[Desktop Entry]
```

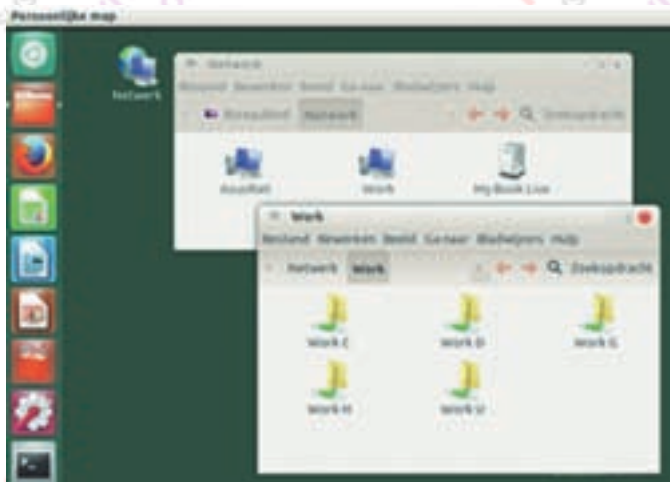
```
Name=Work D
```

```
URL=SMB://Work/D
```

```
Type=Link
```

Opgeslagen als workd.desktop is een dubbelklik genoeg om de gedeelde bron te openen, na invoeren van gebruikersnaam en wachtwoord. Laat je deze permanent onthouden, dan geldt dat voor alle andere bronnen op de betreffende computer. Het is handig dat voor elke afzonderlijke gedeelde

bron te doen. Het geeft snel toegang zonder dat er traag door het netwerk wordt gebladerd. Zo simpel is het! Het is nu mogelijk een map Network op je bureaublad te maken, met daarin per computer een map en daarin weer een map naar elke gedeelde bron. Bladeren door het netwerk is zo verleden tijd! Hoe het geheel eruit kan zien, toont afb. 7.

Afbeelding 7

Toegang vanuit het Windows-netwerk

Maar in de andere richting wordt het iets lastiger; daar moet je eerst iets voor doen: Samba volledig installeren. We hebben nu namelijk ook het servergedeelte nodig. Om te beginnen moeten we zorgen dat Samba straks ons wachtwoord kent. Anders dan onder Windows gebruikt het netwerk niet het wachtwoord van ons account. We moeten dat eerst installeren, wederom vanuit een terminal:

```
sudo smbpasswd -a <gebruikersnaam>
```

Geef daarbij dezelfde gebruikersnaam als je account. Er wordt nu om een wachtwoord gevraagd; gebruik daarvoor hetzelfde als dat van je account en geef het ter verificatie nogmaals in. Het systeem is nu gereed om bronnen te delen. Open je persoonlijke map en klik met de rechtermuisknop op een open plaats. Kies Eigenschappen en ga naar het tabblad Delen. Zet nu het vinkje aan bij Deze map delen. Ubuntu merkt meteen dat er iets ontbreekt en komt met de melding Dienst voor mappen delen is niet geïnstalleerd. Klik op de knop Dienst installeren. Vind vervolgens alles goed wat Ubuntu wil doen, dus accepteer alle voorstellen. Geef de map achter Naam van gedeelde map een andere naam dan daar reeds is voorgesteld, want je gebruikersnaam wordt niet als mapnaam geaccepteerd. Na een klik op Gedeelde map aanmaken kun je er overal vanaf het netwerk bij.

Als je extra EXT3-partities hebt, kun je die delen door ze aan een map te koppelen in fstab. Gegeven een extra partitie met de naam Data op de derde partitie, koppel je hem aan de map /mnt/data met de volgende regel:

```
/dev/sda1 /mnt/Data ext3 errors=remount-ro 0 2
```

Meer is in beginsel niet nodig. De partitie wordt zo automatisch gekoppeld voor lezen en schrijven, wordt voor alleen-lezen aangekoppeld als bij opstarten een fout wordt gevonden en wordt bij het opstarten als tweede gecontroleerd. Het voert hier te ver fstab als zodanig te behandelen. Voor uitvoerige informatie, zie: <https://help.ubuntu.com/community/Fstab>

Volgende keer: voor de ware Unity-haters, Ubuntu als Windows-lookalike

Colofon

De SoftwareBus is het officiële periodiek van de Vereniging CompUsers en verschijnt zes keer per jaar, steeds vergezeld van de GigaHits: een DVD-ROM met geselecteerde software. Uitgever: ProgrammaTheek BV.

Artikelen

De SoftwareBus bevat veelal bijdragen van onze leden. Daarnaast werkt CompUsers samen met andere computerbladen. Auteurs die voor de SoftwareBus schrijven geven impliciet toestemming om hun artikelen door te plaatsen in deze bladen. Uiteraard gebeurt dit met vermelding van auteur en bron, en eventuele vergoedingen hiervoor komen ten goede aan de auteur(s). Indien u als auteur bezwaar hebt tegen doorplaatsing, ontvangen we toch graag uw bijdragen voor de SoftwareBus. Uw standpunt in dezen wordt uiteraard gerespecteerd.

Abonnementen

Het jaarabonnement kost voor niet-leden van CompUsers en HCC € 26,50, inclusief verzendkosten binnen Nederland. Leden en donateurs van CompUsers en leden van HCC krijgen € 9,00 korting. Bij betaling door middel van automatische incasso wordt € 2,50 korting gegeven. Verzendkosten: voor verzending buiten Nederland, maar binnen de EU: € 6,00 en buiten de EU: € 12,00. Wijzigingen van tarieven worden tenminste twee nummers tevoren in het colofon gemeld. Losse nummers: € 5,-. Voor visueel gehandicapte abonnees is gratis een elektronische versie beschikbaar. Aanvragen: redactie@CompUsers.nl

Abonneren en bestellen: www.CompUsers.nl/eshop

Een abonnement wordt aangegaan voor een periode van één jaar, tenzij bij het aangaan expliciet een andere termijn is overeengekomen. Na afloop van deze periode wordt het abonnement verlengd voor onbepaalde tijd. Beëindiging van het lidmaatschap van de vereniging CompUsers of HCC betekent niet automatisch dat het abonnement wordt opgezegd.

Een abonnement kan op ieder moment worden beëindigd; daarbij geldt een opzegtermijn van drie maanden, tenzij de abonnee een langere termijn aangeeft. Opzeggen kan uitsluitend via de abonnementenadministratie van CompUsers, dus niet via de HCC. De contactgegevens staan hieronder bij Adresmutaties. Na opzegging wordt het abonnementsgeld herrekend op basis van het aantal verzonden nummers. Hierbij worden de ledenkorting en de verzendkosten wel berekend, maar niet de eventueel ontvangen korting voor automatische incasso. De abonnementenadministratie is niet telefonisch bereikbaar, maar is te bereiken via een contactformulier op de website www.CompUsers.nl, en per mail: abonnementen@CompUsers.nl en per post: CompUsersabonnementen, Postbus 23, 5100 AA Dongen, Nederland. Vermeld a.u.b. duidelijk uw naam en adres en, indien HCC-lid, uw HCC-lidmaatschapsnummer. N.B.: De abonnementenadministratie is niet gekoppeld aan de HCC-administratie. Als de abonnee inmiddels geen HCC- of CompUserslid meer is, geldt voor de verlenging de niet-ledenprijs.

Betalingen

Bij voorkeur via automatische incasso onder vermelding van de abonneenaam en het abonnementsnummer. Bij niet-tijdige betaling wordt een aanmaning verzonden; hiervoor geldt een toeslag van € 2,50. Bij betaling anders dan via automatische incasso geldt een betaaltermijn van één maand na verzending van de factuur/acceptgirokaart. Bij overschrijding van de betalingstermijn wordt de toezending van de SoftwareBus onderbroken totdat de betaling binnen is. Niet verzonden nummers geven geen recht op restitutie in geld of anderszins.

ING-bankrekeningnr.: 206202 t.n.v. ProgrammaTheek BV
IBAN: NL13 INGB 0000 206202
BIC: INGBNL2A

Adresmutaties

CompUsersleden: mailen naar abonnementen@CompUsers.nl
HCC-leden: ga naar www.hcc.nl/contact en volg de aanwijzingen.
Voor overigen: mail naar abonnementen@CompUsers.nl het oude en het nieuwe adres.

Advertenties

Informeer bij de redactie: redactie@CompUsers.nl

Redactie

René Suiker, hoofdredacteur
Rob de Waal Malefijt, eindredacteur
Ger Stok, grafisch coördinator
Ernst Roelofs, auteur - Isja Nederbragt, auteur

Opmaak: DTP-team CompUsers

Henk van Andel, Henk Heslinga, Harry van Mosseveld, Ger Stok, Rob de Waal Malefijt

Druk: Senefelder Misset, Doetinchem

Ontwerp opmaak: Okker Reclame, Veenendaal

Ontwerp omslag: FIR&E, Wagening

● Tips voor reisfotografie ●

Jos van den Berge

Hoe maak je betere reisfoto's? In dit artikel vind je tips voor voorbereiding thuis en op locatie, over cameragebruik, randapparatuur en compositie.

Op het moment dat je dit leest is voor de vroege vogels onder de fotografen het reisseizoen alweer begonnen. Voor de meeste andere fotografen zal dat trouwens ook niet zo lang meer duren.

Voor jezelf zijn de foto's uiteraard een herinnering. Maar hoe zorg je er nu voor, dat je foto's ook voor anderen interessant zijn? Dat kun je doen door het onderwerp zo te fotograferen, dat zij die geen herinnering aan het beeld hebben, er toch door geboeid worden. Het onderwerp moet zó op de foto komen, dat het op een natuurlijke wijze de aandacht trekt en er geen storende elementen te zien zijn die de aandacht van het onderwerp afleiden.

Welke camera heb je nodig voor reisfotografie?

Wat voor soort camera je hebt, is niet het belangrijkste. Ondanks verschillen in beeldkwaliteit en mogelijkheden, kun je ook met een eenvoudige camera goede foto's maken. Het meest veelzijdig ben je uiteraard met een spiegelreflex- of systeemcamera. Niet alleen qua uitrusting, maar ook qua instelmogelijkheden. Nadelen zijn het behoorlijke gewicht en de kans dat op cruciale momenten de verkeerde lens op de camerabody zit. Die nadelen kun je enigszins ondervangen door alleen een zogenaamde reiszoomlens mee te nemen, met een brandpuntsafstand van circa 18 tot 200 à 250 mm (omgerekend naar full frame). Dan mis je wel een echte groothoek- en telelens, maar als je met deze beperking kunt leven, is een reiszoom een goed compromis.

Kwalitatief (iets) minder zijn de superzoom- en compactcamera's. Beide typen hebben een niet-verwisselbare lens, meestal met een bepaald zoombereik (superzoomcamera's van 15 tot soms tot 30x). Het kwaliteitsverschil met een spiegelreflex- of systeemcamera zit 'm deels in de lens (hoe groter het zoombereik des te groter het kwaliteitscompromis) en deels in de veel kleinere sensor.

De kleinere sensor leidt tot een hoge pixeldichtheid en dit is nadelig voor de hoeveelheid ruis op de foto's. Het voordeel ten opzichte spiegelreflex- of systeemcamera's is het geringe gewicht en de dito omvang. Bovendien kun je - met een compacte(re) camera - minder opvallend fotograferen.

1. Voorbereidingstips voor thuis

Wil je qua fotografie het meeste uit een reis halen, dan zul je je vooraf moeten verdiepen in de omgeving en plaatsen die je (vermoedelijk) gaat bezoeken. Dan ben je goed voorbereid op interessante onderwerpen die je tegen kunt komen en laat je je zo min mogelijk verrassen. Komt het niet tot een voorbereiding vooraf, dan kun je proberen dit ter plaatse goed te maken, maar dat gaat dan wel van de meestal schaarse tijd ter plekke af.

Bereid je je helemaal niet voor, dan is het zeker niet onmogelijk om mooie foto's maken, maar dat is dan meer een kwestie van toevalstreffers. Ken de mogelijkheden van je

camera goed, lees dus de gebruiksaanwijzing goed door. Verklein de kans, dat je een belangrijk moment niet of niet goed op de foto kunt zetten.

2. Wat neem je allemaal mee op reis?

Uiteraard neem je om te beginnen je camera mee. Heb je een spiegelreflex- of systeemcamera, denk dan na over welke lenzen je meeneemt. Er bestaan talloze hulpmiddelen, waarvan het nut wordt bepaald door het soort foto's dat je maakt of de omstandigheden waaronder. Een statief kan goed van pas komen voor een groepsfoto of om bewegingsonscherpte te voorkomen, bijvoorbeeld in het geval van zwakke lichtomstandigheden. In het laatste geval kan een (losse) flitser soms ook uitkomst bieden. Alleen leent niet elk onderwerp zich ervoor om geflitst te worden. Maak voor jezelf de afweging of extra ruimte en gewicht van de losse lenzen en hulpmiddelen opwegen tegen het gebruik dat je er van denkt te maken.

Zorg verder voor een extra accu of batterijen als je in korte tijd veel foto's maakt en ... vergeet de oplader niet.

Ecuador; regel van derden

Neem ook voldoende geheugenkaartjes mee; ze zijn niet duur meer tegenwoordig. In het buitenland zijn ze vaak duurder en/of moeilijker te verkrijgen. Vergeet ook de handleiding van de camera niet en eventuele filters. Ben je op zoek naar een geschikte fototas? Lees dan vooral het artikel van Wessel Sijl in Softwarebus 2014-1.

3. Tips voor ter plekke

Wat fotografeer je en hoe?

Je fotografeert uiteraard wat je zelf interessant vindt: mensen, landschappen, gebouwen, e.d. Hoe je fotografeert is ook een persoonlijke keuze: bijvoorbeeld details of juist een totaalbeeld.

Waar moet je tijdens je reis op letten?

Of je je thuis nu wel of niet goed hebt voorbereid, probeer als het even kan (als je ergens wat langer verblijft) de omgeving te verkennen. Let bijvoorbeeld op lichtinval, schaduw en verkeersdrukke. Als je dat niet thuis gedaan hebt, probeer dan na te gaan op welk tijdstip van de dag je het best welke locaties kunt bezoeken.

Voor toeristische attracties kun je het best vroeg opstaan of aan het einde van de middag gaan. Dan is de kans veel groter dat je voldoende tijd hebt om een mooie foto te schieten zonder dat je beeld vergeven is van (andere) toeristen. Veel toeristen zijn namelijk niet van die vroege vogels, met als gevolg topdrukke midden op de dag.

Marokko

Verder is rond het middaguur het zonlicht eigenlijk te hard om goede foto's te maken. Het licht leidt niet alleen tot (te) harde contrasten, maar ook is het contrastbereik regelmatig groter dan wat de sensor aankan. Dat geeft schaduwen of hoge lichten waarin geen enkel detail te herkennen is; iets wat ook niet met een fotobewerkingsprogramma kan worden gecorrigeerd.

Neem de tijd (indien mogelijk)

Als het kan, neem dan de tijd om het onderwerp goed op de foto te krijgen. Uiteraard kun je met een fotobewerkingsprogramma achteraf correcties aanbrengen, maar dat geldt niet voor alles. Bovendien kan het leiden tot kwaliteitsverlies. Ook moet je met het programma overweg kunnen én in elk geval kost het extra tijd.

Maak eens extra opnamen

Vergroot in moeilijke omstandigheden (bijv. een bewegend onderwerp, slecht licht) de kans op een goede foto en druk nog een keer extra af of experimenteer eens met verschillende standpunten. Je krijgt vaak géén tweede kans om het over te doen.

Juiste belichting

Heeft je camera onderwerpstanden (sport, landschap, portret, enz.), gebruik die dan. De belichting wordt dan zoveel mogelijk afgestemd op de opname-omstandigheden. Zijn er grote lichte of donkere vlakken in beeld? Dan kan de automatische belichting in de war raken. Probeer, als het kan, iets langer (bijv. zon) of iets korter (bijv. schaduw) te belichten.

Compositie

Het onderwerp en/of de horizon in het midden levert vaak niet zo'n spannende foto op. Een goed hulpmiddel is de zogenaamde 'regel van derden': verdeel het zoekerbeeld in

negen denkbeeldige rechthoeken en zorg ervoor dat (het belangrijkste deel van) het onderwerp op een derde van de randen van de foto komt (zie foto Ecuador).

Is de lucht belangrijk, zorg er dan voor, dat de horizon lager dan het midden op de foto komt (en omgekeerd). Houd de horizon recht, tenzij je een dramatisch effect wilt bereiken. Wat ook een mooie foto kan opleveren, zijn herhalende vormen, of een doorkijkje.

Perspectief

Maak ook eens een foto vanuit een ander perspectief: van boven naar beneden (vogelperspectief) of zak eens door je knieën (kikvorsperspectief). Dat levert vaak bijzondere foto's op. Of kies eens voor een diagonale opname of maak bewust gebruik van de vertekening van een groothoeklens of telelens.

Invoerende lijnen

Maak gebruik van 'lijnen' in het beeld die naar de horizon toe convergeren (naar elkaar toelopen) of van 'lijnen' die het oog naar het onderwerp leiden. Dat verleent diepte aan de foto (zie Marokko).

Less is more

Probeer het onderwerp vrij groot op de foto te krijgen (tenzij de omgeving belangrijk is voor het beeld). Vermijd zoveel mogelijk onbelangrijke details die voor afleiding kunnen zorgen. Doe zondig een paar stappen naar voren of zoom in. Dit alles geldt natuurlijk niet, als het de bedoeling is om veel te laten zien, bijvoorbeeld een weids landschap. Zorg er bij een landschapsfoto wel voor, dat er iets of iemand op de voorgrond wordt mee gefotografeerd. Dat geeft diepte aan de foto en maakt hem spannender.

Expressie met details

Maak ook eens een foto van een detail (gevelversiering, deurknop, sieraad, handen, enz.). Zie foto Lhasa.

Toon de maat

Wil je met je foto laten zien hoe groot het onderwerp is (bijv. een gebouw of een boom), zorg er dan voor dat je iets herkenbaars (bijv. een auto of een persoon) meefotografeert (zie foto Berlijn).

Mensen fotograferen

Wil je mensen fotograferen, vraag dan bij voorkeur om toestemming. In sommige landen is het geen enkel probleem (vooral in Azië), al vraagt men soms een (kleine) vergoeding.

Lhasa

In andere landen willen autochtonen zelfs tegen betaling niet op de foto; vooral in moslimgebieden (fotograferen van vrouwen) en in sommige Zuid-Amerikaanse landen kun je achtervolgd worden door boze locals als je zonder toestemming fotografeert.

Het nadeel van toestemming vragen is, dat mensen soms overduidelijk of onnatuurlijk gaan poseren.

Achtergrond

Zet je een persoon (of één onderwerp) op de foto, probeer dan te zorgen voor een rustige achtergrond en/of houd deze dan zo onscherp mogelijk.

Berlijn, toon de maat

4. Tot slot

Ondanks alle zorg en toewijding kan nabewerking wenselijk zijn. Een niet helemaal ideale foto kan worden aangepast: belichting en/of contrast, aansnijden of retoucheren (storende elementen weghalen).

Je kunt hiervoor gebruikmaken van programma's als Paintshop Pro, Photoshop Elements of Photoshop Lightroom (alle betaald) of The Gimp (gratis).

Ook met Picasa (van Google) of Irfanview (beide gratis) zijn aanpassingen mogelijk. De correctiemogelijkheden zijn wel beperkter dan die van de niet-gratis programma's.

Een presentatie over reisfotografie (met meer voorbeeldfoto's) staat op de Disc van de laatste CompUfair (d.d. 12 april 2014).

Voor leden van CompUsers is de disc te downloaden na inloggen op de website:

<https://www.compusers.nl/disc-dag-compufair-12-april-2014>

De HCC vernieuwt!

Marius Hille Ris Lambers

Onze HCC is een vereniging met unieke mogelijkheden, door haar brede aanbod via de Regio's, de diversiteit van de Interessegroepen (zoals HCC!CompUsers), het blad PC-Active en het gevarieerde aanbod aan huis.

Nieuwe impulsen

De HCC-Ledenraad heeft recent een plan vastgesteld voor de vernieuwing van de HCC. De snelle ontwikkelingen in digitale apparatuur en benuttingen maken dat de HCC-leden behoefte hebben aan nieuwe impulsen uit hun vereniging. Dat blijkt uit het ledenverloop waar we al een tijd mee te maken hebben.

Onze Digitale Woning

Hoogste tijd voor een bijstelling van onze koers!

Smartphones, tablets, domotica en social media bieden hun gebruikers unieke mogelijkheden; in huis en daarbuiten. Het internet wordt steeds belangrijker als instrument om kennis te verwerven, te communiceren en aankopen te doen. Dit zijn voorbeelden waar de HCC in de toekomst meer aandacht aan gaat geven. De HCC gaat zich nog meer richten op de ondersteuning van haar leden bij de optimale en veilige deelname aan de digitale wereld.

Bruikbare content nodig

Maar ... de HCC blijft een echte vereniging van computergebruikers: een club vóór leden en dóór leden. Een deel van de HCC-leden maakt gebruik van het aanbod via bijeenkomsten. Het grootste deel geeft invulling aan het lidmaatschap in de thuissituatie. Die leden bedienen we met onze bladen (PC-Active, SoftwareBus en CompuLinks), digitale nieuwsbrieven, websites, forums, helpdesks, kennisbanken, digitale cursussen, ledenkortingen, etc. Daartoe hebben we actuele en bruikbare content nodig: kennis en ervaring die wij binnen de HCC met elkaar kunnen delen! We hebben daar ieders hulp en inbreng bij nodig!

Ideëen en hulp gevraagd!

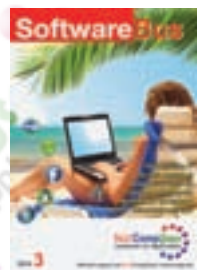
HCC!CompUsers is vanouds een zeer actieve groepering en daarom verwachten we uit die groepering veel bijdragen! Ideëen en hulp kun je aanbieden via interimhb@hcc.nl. DOEN!

De structuur van de HCC wordt aangepast: de vereniging HCC krijgt weer een hoofdbestuur. Een interim-hoofdbestuur

stuurt in 2014 de vernieuwing van de HCC aan. Dat interim-team bestaat uit Cor van Rooij, André Syrier, Michel Hupkens, Ger Stok, Henk van Andel en Marius Hille Ris Lambers.

Daarna komt er een definitief hoofdbestuur, dat er samen met de groeperingen en leden voor gaat zorgen dat de HCC voor heel veel mensen DE computervereniging blijft!

Marius Hille Ris Lambers,
voorzitter interim-hoofdbestuur

● Analyse met Excel (3) ●

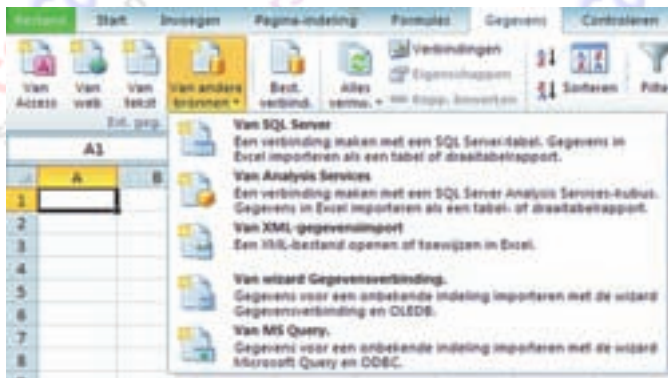
Marco Steen

In de afgelopen twee SoftwareBussen hebben we een aantal functies van Excel behandeld om gegevens te analyseren. In dit artikel gaan we daarmee verder, maar eigenlijk ook terug naar het begin. We zijn er namelijk tot nu toe van uitgegaan dat de gegevens al in ons spreadsheet staan, maar dat is lang niet altijd het geval.

Vaak komen de gegevens uit een ander bestand. Dat kan ook een spreadsheet zijn, maar vaker uit een compleet ander programma. Nu zijn er gelukkig verschillende manieren om de gegevens in Excel te krijgen, anders dan door ze over te typen. Van belang is om vooraf te bedenken of je een analyse wilt los-laten op een statische dataset of dat je telkens de meest recente gegevens wilt gebruiken. In het eerste geval is soms kopiëren en plakken een optie, afhankelijk van het bronbestand. Ik ga er nu van uit dat we telkens de meest recente gegevens willen gebruiken.

Gelukkig heeft Excel de mogelijkheid om gegevens op te halen uit allerlei bronnen. Nadat de verbinding is gelegd kan deze telkens vernieuwd worden. Dat voorkomt het exporteren uit het bronbestand, opslaan als (meestal) csv-bestand, openen van het csv-bestand in Excel, wat al niet echt handig is, en ten slotte kopiëren van de gegevens naar het analysebestand. Dan ga ik er nog van uit dat het exportbestand op een logische plaats wordt opgeslagen, en sommige programma's zijn daar nogal eigenwijs in.

Excel heeft op het lint een tabblad 'Gegevens'. Het linkerdeel van dit tabblad bevat de hulpmiddelen om externe gegevens te ontsluiten. Er zijn afzonderlijke knoppen voor het maken van een verbinding met een Access-database, een tabel van een website en een tekstbestand. Onder de knop 'Van andere bronnen' gaan een paar andere mogelijkheden schuil. Eén daarvan is MS Query en daarmee kan je bijna alle denkbare bronnen benaderen. Er zijn stuurprogramma's voor onder andere dBASE, FoxPro, Oracle en Paradox.

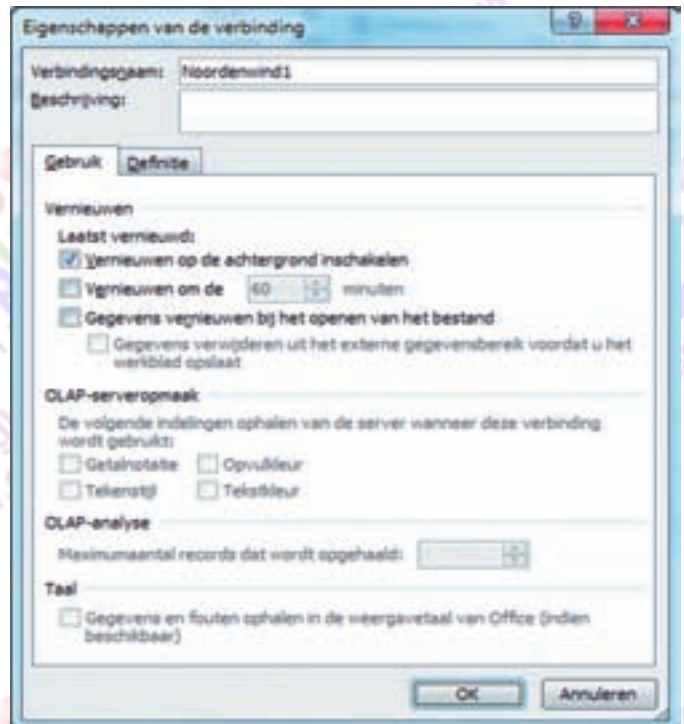
Ik zal een paar van de mogelijkheden kort behandelen en daarna dieper ingaan op MS Query, aan de hand van het bestand dat ik ook heb gebruikt voor het artikel in de vorige SoftwareBus. Dit is namelijk een goede methode om Excel-bestanden te koppelen.

Access-database

Met de eerste knop kunnen gegevens uit een Access-database opgehaald worden. Nadat je de database hebt geselecteerd vraagt Excel welke tabel uit de database je wilt gebruiken. Vervolgens moet je aangeven of je de gegevens wilt presenteren in een gewone tabel, een draaitabel of een draaigrafiek, en waar (in het spreadsheet) de gegevens moeten komen. Dat is eigenlijk alles.

Er zijn nu nog een paar eigenschappen in te stellen.

Als je snel wisselende gegevens wilt presenteren is het van belang regelmatig de gegevens te vernieuwen. Als je heel veel data uit een database haalt, kan ook het Excel-bestand erg groot worden. Hoewel schijfruimte meestal geen groot probleem meer is, zet ik zelf vaak een vinkje voor 'Gegevens verwijderen voor u het werkblad opslaat'. De volgende keer haalt Excel gewoon weer een verse set gegevens op. Nadeel van deze methode is dat je maar één tabel kan koppelen en de kracht van een relationele database is juist dat gegevens uit meerdere tabellen samengevoegd kunnen worden. Dit kun je ondervangen door binnen de Access-database een query te maken en die via Excel te ontsluiten. Dan moet je daarvoor wel de kennis en mogelijkheden hebben. Of dit een zinvolle toepassing is, hangt dus af van de opbouw van de database en de gegevens die je wilt gebruiken. De tweede knop maakt het mogelijk om gegevens van web-

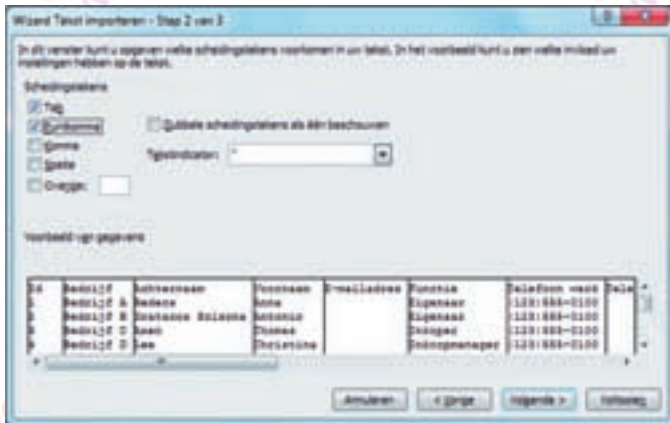
sites te importeren. Internet staat vol met informatie en als die in een tabel staat, kan Excel die binnenhalen. Het kunnen tabellen met gegevens zijn, maar ook andere informatie. De website wordt in een scherm gepresenteerd, waarbij met een zwarte pijl op een geel vierkantje wordt aangegeven welke gegevens geselecteerd kunnen worden. Door op een pijl te klikken selecteer je de te importeren tabel en verandert de pijl in een vinkje op een groene achtergrond. Als je op 'Importeren' klikt, komen de geselecteerde tabellen in Excel beschikbaar, maar uiteraard zonder de opmaak van de website.

Tekstbestanden

De derde knop is vooral handig als je vaak verschillende versies van een csv-bestand verwerkt. Het inlezen van een csv-bestand in Excel is bewerkelijk, en door daar één keer een standaardkoppeling voor te maken, ben je de volgende keer, als je vergelijkbare gegevens krijgt, in een paar tellen klaar. Gewoon het oude csv-bestand overschrijven en na het openen van het Excel-bestand zijn de nieuwe gegevens beschikbaar. Na het selecteren van het tekstbestand start de wizard 'tekstimporteren'.

De wizard vraagt wat informatie over de structuur van het bestand, waaronder welke scheidingstekens zijn gebruikt. Daarna worden de gegevens netjes in de juiste kolommen geplaatst.

MS Query

Onder de knop 'Van andere bronnen' staan een paar opties die voor de meeste gebruikers niet van belang zijn. Verbaasd vind ik dat ook de krachtigste tool die Excel op dit gebied heeft, zit weggestopt onder deze knop. Met MS Query

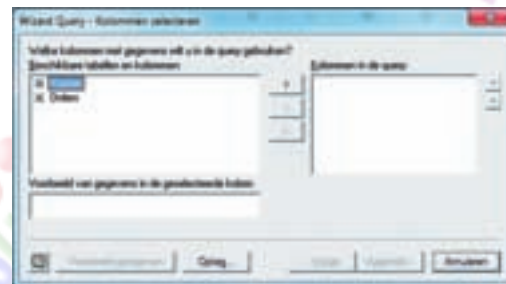
hebben we haast eindeloze mogelijkheden beschikbaar om externe gegevens te ontsluiten. Dit kunnen eenvoudige tekstbestanden zijn of andere Excel-bestanden, maar ook grote professionele databases.

Ik zal iets laten zien van de mogelijkheden en werking van MS Query aan de hand van het Excel-bestandje dat bij het artikel hoort in de voorgaande SoftwareBus. Dit bestandje staat op de GigaHits bij die SoftwareBus en bevat twee tabellen: één met informatie over klanten en één met informatie over orders. Het resultaat wordt één tabel met informatie uit de twee brontabellen. Ook wil ik de gegevens filteren, zodat van maar één klant de gegevens in de tabel zichtbaar worden.

Het bestand van de GigaHits ga ik gebruiken als bronbestand en de gegevens ga ik ophalen met een nieuw Excel-bestand. Ik moet eerst één ding voorbereiden in het bronbestand. De tabellen moeten een naam krijgen. Dat doe ik door ergens in de tabel met orders te gaan staan en met 'Ctrl-*' de hele tabel te selecteren. Vervolgens typ ik in het naamvak linksboven in het spreadsheet de naam, in dit geval 'Orders' en op het andere tabblad 'Klanten'. Dit is nodig omdat MS Query anders niet weet waar de gegevens staan. Ik sla het bestand op en sluit het.

	A	B	C	D
1	Order-id	Werknemer	Klant-id	Orderdatum
2	30	Anne Hellung-Larsen	27	15-1-2006
3	31	Jan Kotas	4	20-1-2006
4	32	Mariya Sergienko	12	22-1-2006

Vervolgens open ik een nieuw bestand en hierin ga ik de gegevens importeren. Dat doe ik via de optie 'Van MS Query' onder de knop 'van andere bronnen'. Eerst wordt gevraagd welk soort gegevensbron geopend moet worden. Standaard staan er hier maar een paar, maar als je kiest voor <nieuwe gegevensbron> komt er een lange lijst naar voren. Ik kies nu voor 'Excel files' en selecteer vervolgens het bronbestand. MS Query start vervolgens een wizard waarmee je in een paar stappen een eenvoudige query kan samenstellen. Aan de hand van de namen die ik net heb aangegeven, zijn de tabellen al gevonden.

Ik kan de wizard volgen, maar ik wil beide tabellen combineren en dat gaat niet met de wizard.

Daarom klik ik op 'Annuleren', waarna MS Query vraagt of ik de bewerking wil voortzetten in Microsoft Query. Uiteraard wil ik dat. MS Query opent met een scherm in twee delen en een pop-up om tabellen toe te voegen. Aangezien ik gegevens uit beide tabellen nodig heb, voeg ik ze ook allebei toe. Standaard is in MS Query maar weinig ruimte zichtbaar voor de tabellen en zijn de criteria niet zichtbaar. Dit is niet handig. Eerst maak ik meer ruimte voor de tabellen door de rand tussen de twee delen van het scherm een stuk naar beneden te schuiven. Vervolgens maak ik de tabellen groter waardoor alle velden leesbaar zijn. Daarna maak ik eerst via het menu 'Beeld' het onderdeel 'Criteria' zichtbaar. Het scherm be-

staat nu uit drie onderdelen. In het bovenste gedeelte staan de tabellen die voor de query worden gebruikt. Het onderste deel laat het resultaat van de query zien en in het midden kan een filter ingevuld worden.

Tabellen koppelen

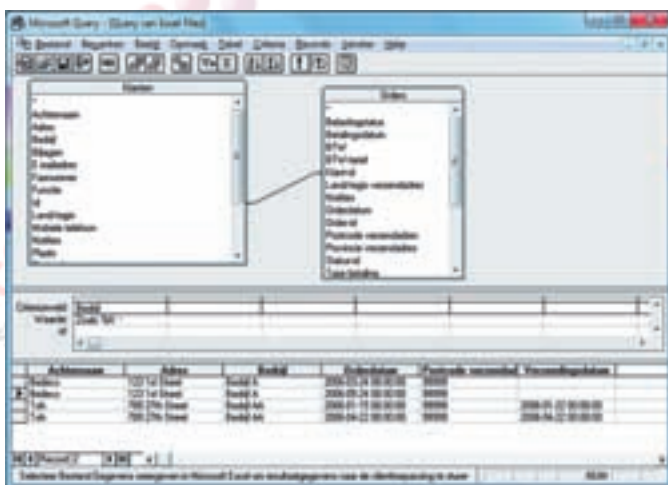
Als eerste stap om ervoor te zorgen dat de query zinvolle informatie oplevert, is het van belang dat de tabellen op de juiste manier aan elkaar worden verbonden. Gelukkig bevat de tabel met orders een klantnummer en in de tabel met klanten komen deze nummers natuurlijk ook voor. In de tabel met klanten heet dit veld 'Id' en in de tabel met orders gaat het om 'Klant-id'. De verbinding of join wordt gemaakt door het ene veld naar het andere te slepen. Het kan overigens ook via het menu 'Tabel'.

Velden toevoegen

Daarna is het tijd om de velden aan te geven die in het resultaat zichtbaar worden. Ik wil uit beide tabellen een aantal velden opnemen. Uit de tabel met klanten zijn dat de achternaam van de contactpersoon, het adres en de bedrijfsnaam. Uit de tabel met orders wil ik de orderdatum, de postcode en de verzenddatum. Deze voeg ik toe aan de query door ze te slepen naar het onderste deel van het scherm of, makkelijker, door er op te dubbelklikken. Waarschijnlijk worden nu ook de resultaten van de query direct zichtbaar in het onderste deel van het scherm. Als dat niet het geval is moet je even klikken op een van de twee knoppen met een uitroepteken. De eerste voert de query eenmalig uit, de tweede zorgt er voor dat het resultaat van de query telkens wordt aangepast als er iets in de indeling veranderd is.

Filter toevoegen

De query is nu bijna klaar en kan in Excel weergegeven worden maar ik wil nog iets aanpassen. Ik ben namelijk niet geïnteresseerd in alle bedrijven, maar alleen in de orders van een enkel bedrijf. Daarom wil ik nog een filter toevoegen. Dat doe ik door de bedrijfsnaam uit de tabel naar het middelste deel van het scherm te slepen. Nu staat achter 'Criteriumveld' in de eerste kolom de tekst 'Bedrijf'. Achter 'Waarde' kan nu de tekst ingevuld worden waarop gefilterd moet worden. Je kunt er ook voor kiezen om niet een harde waarde in te vullen, maar te filteren met bijvoorbeeld 'groter dan' of 'begint met'. Dit doe je door dubbel te klikken op het vak waar het filter moet komen. Dan wordt er een nieuw schermje geopend waarin je uit een lijst een operator kunt kiezen en een waarde kunt ingeven. In dit voorbeeld heb ik gefilterd op alle bedrijfsnamen die eindigen op 'A'. Omdat de lijst met klanten naast Bedrijf A

ook Bedrijf AA kent, komen deze beide naar voren.

Parameters

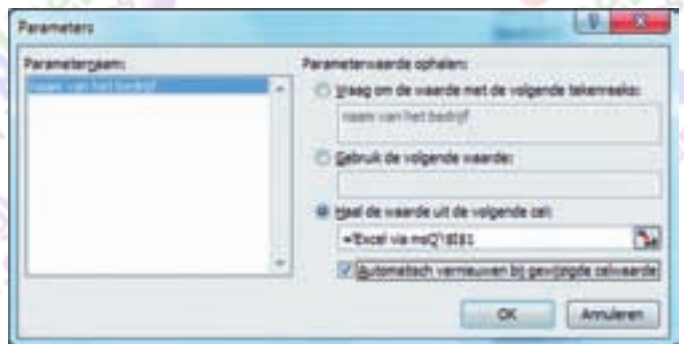
Het is niet handig om bij de criteria direct een bedrijfsnaam hard in te geven. Waarschijnlijk wil je de ene keer informatie over bedrijf A zien, en later over bedrijf F. Nu is ook daar een oplossing voor en dat is door gebruik te maken van een parameter. Dan zet je achter 'Waarde' een tekst tussen spekhaken: [naam van het bedrijf]. Telkens als de query wordt vernieuwd, zal gevraagd worden om de naam.

Nu is de query klaar en kan het resultaat in Excel getoond worden. Dat kan via Bestand/Gegevens weergeven in Excel of met de vierde knop op de knoppenbalk.

Het filteren van de gegevens kan nog iets mooier. Het is ook mogelijk om de parameter te laten verwijzen naar een cel in het spreadsheet, en de query automatisch te verversen als die cel wordt gewijzigd. Die optie zit wat diep verstopt in Excel en kan het snelste gevonden worden door rechts te klikken op de 'tabel' en vervolgens in het menu te kiezen voor 'tabel' en dan 'parameters'.

Kies voor 'Haal de waarde uit de volgende cel' en zet een vinkje bij 'Automatisch vernieuwen bij gewijzigde celwaarde'. Als je nu in de gekozen cel een andere bedrijfsnaam opgeeft, dan wordt de tabel auto-matisch gewijzigd.

Alle gegevens die ik wil hebben staan nu in Excel, en als er iets gewijzigd is in het bronbestand wordt dit automatisch overgenomen. In dit voorbeeld heb ik gegevens uit een Excelbestand gehaald, maar het werkt hetzelfde met andere gegevensbronnen, waaronder Access. Daarmee zijn de nadelen van de Access-koppeling, zoals ik die hierboven heb beschreven, voor een belangrijk deel ondervangen. Wat niet wil zeggen dat de mogelijkheid om rechtstreeks gegevens uit Access te halen nutteloos is. Er zijn situaties waarin MS Query niet goed werkt en de andere mogelijkheid wel.

Verder analyseren

Ik heb laten zien hoe je gegevens uit een externe bron automatisch in Excel kunt presenteren, maar het zijn meestal nog niet meer dan dat: gegevens. Om die om te zetten in zinvolle informatie is nog een verdere bewerking nodig. Hoe je dat kunt aanpakken, is beschreven in de vorige twee nummers van de SoftwareBus. Waarmee die twee artikelen dus een vervolg zijn op wat in feite een verlate inleiding is op deze handleiding voor Analyse in Excel.

● Foto-excursie Zuiderzeemuseum ●

Wessel Sijl

Weer of geen weer, DigiFoto en HCC Apeldoorn laten zich niet uit het veld slaan.

Foto Wessel Sijl: Onderweg naar de koffie

Het voorjaar van 2014 was mooi, maar uitgerekend 10 mei - de dag van de excursie van DigiFoto en HCC Apeldoorn - nam het weer ronduit herfstige vormen aan, met veel regen en wind. Maar juist op de gekozen (top!)fotolocatie, het Zuiderzeemuseum te Enkhuizen, bleek dat nieuwe inspiratie op te roepen bij de grote groep enthousiaste deelnemers. Want, zoals een oud fotografengezegde luidt: 'Eik weer is fotoweer'. Dat leverde veel nieuwe inzichten en weer eens wat ander, diepgaander fotowerk op dan de geijkte mooiweer-foto's van kalenderplattenniveau.

Na aankomst met de veerboot op het museumeiland, werd eerst koers gezet naar de koffie in het grote museumrestaurant. Tijdens het loopje daarnaartoe konden velen de verleiding al niet weerstaan om de eerste (oriënterende) foto's te schieten. De vele huisjes en straten zijn immers uit het leven gegrepen, en meer dan één foto waard. Tijdens de koffie werden de verdere plannen voor de dag gesmeed, en daarna ging ieder zijns (of haars) weegs, al of niet met een groepsleider die medefotografen

met raad en daad terzijde stond. Aanhakende op het statement dat 'ieder weer fotoweer is', ontdekten alle fotografen al snel dat het zachte licht in veel gevallen eerder een voordeel dan een nadeel was. Bij de vaak donkere interieurs van de huisjes viel het licht niet zo ongenaakbaar hard naar binnen, waardoor een fraaie belichting zonder snoeiharde en bijna niet te overbruggen contrasten kon worden bereikt. Ook het sociale karakter van de klassieke ambiance kwam dat ten goede; veel van de getoonde locaties waren immers ooit het toonbeeld van ingetogenheid of zelfs ronduit armoede. Daar is zacht licht en somber weer soms beter op zijn plaats dan vrolijke zonneschijn. Ook werd dankbaar gebruik gemaakt van de natte, en daarmee glimmende klinkers van de straatjes en de daken van

de huizen. Dat maakt menig foto levendiger, en geeft meer diepgang. En wat te denken van de reflecterende en daarmee foto-uitdagende regenplassen? Ook die vielen menig fotograaf op. De groepsbegeleiding draaide op volle sterkte, met af-

Foto Isja Nederbragt: Er waren ook heel andere dingen te fotograferen dan alleen oudheden

Foto Wessel Sijl: Zacht invallend licht

wisselend foto-inhoudelijke en foto-technische tips. En dat is - naast de gezelligheid van de dag - de sterkte van zo'n excursie: het uitwisselen van nuttige en educatieve fotozaken. Ook menig ervaren fotograaf pikte dankbaar een tip op van een van de andere deelnemers. Het (foto)leerproces houdt immers nooit op; de schrijver van dit artikel fotografeert ruim veertig jaar, en op die 10e mei in Enkhuizen heeft hij wederom veel ideeën opgedaan.

Vooraf het nut van de praktijk, dus 'learning on the job', was een veel gehoorde opmerking onder degenen die nog niet zo lang fotograferen. Het opdoen van kennis uit gebruiksaanwijzingen en boeken is één, maar het wordt pas echt leerzaam in de praktijk. En daarbij mogen echt wel missers worden gemaakt; daarvan wordt veelal het meeste geleerd.

De middagpauze in het museumrestaurant was een mooi moment voor de eerste follow-up. Wat is er gefotografeerd, wat voor uitdagingen liggen er nog in het verschiet, en hoe hebben andere fotografen dat aangepakt? De weergoden bleken de HCC'ers uiteindelijk toch redelijk goed gezind, want de hevigste regenbuien vielen tijdens de koffiepauze en in de lunchpauze. Toeval of niet? De lunchpauze bleek ook het moment om te brainstormen over plannen voor een volgende excursie. Over een bestemming zal nog wel worden nagedacht, maar over één ding was iedereen het (weer) eens: de samenwerking tussen DigiFoto en HCC Apeldoorn was wederom een succes, met dank aan de organisatoren Richard Morgan en Rinus Alberti! En dat smaakt naar meer: naar een volgende foto-excursie! De namiddag was de finishing touch voor de fotowensen die nog in het verschiet lagen. Na gedane zaken en met volle ge-

heugenkaarten namen de deelnemers geleidelijk afscheid van elkaar en gingen huiswaarts. Alwaar de volgende uitdaging wacht: het (na)bewerken van de opbrengst, zodanig dat precies dat gevoel in de foto's kan worden benadrukt, of zelfs versterkt. Op donderdagavond 5 juni worden, bij HCC Apeldoorn, de eerste resultaten getoond. Dat belooft een interessante avond te worden.

Heeft de lezer al ideeën voor een volgende foto-excursie? Neem gerust contact op met het bestuur van HCC Apeldoorn (r.h.morgan@kader.hcc.nl) of met een van de coördinatoren van DigiFoto (digifoto@compusers.nl). Mag de schrijver van dit epistel alvast een idee in de groep gooien? De voormalige en thans voor publiek geopende kolenmijn en cokesfabriek 'Zeche Zollern' te Dortmund. Heel spannend en fotogeniek ... op minder dan een uur autorijden vanaf Arnhem.

Foto Isja Nederbragt: Hans Lunsing en Rinus Alberti in actie

GigaHits 2014-3

Henk van Andel

Ja, weer een volle dual layer DVD-ROM. Netto goed voor 8,5 Gb, samen met wat overhead goed voor ongeveer 10 Gb data-verkeer naar de perserij. Maar ook om eerst alles te downloaden. Daarbij komt nog het verkeer met de Previewers. Elke GigaHits vergt om en nabij de 25 Gb aan dataverkeer.

GigaHits per mobiel 3G?

Tijdens de Europese verkiezingen zat ik 'elders in de Europese Unie' - in Hongarije, om preciezer te zijn: aan het Balatonmeer - aan deze GigaHits te werken. Natuurlijk hadden mijn vrouw en ik eerst onze burgerplicht gedaan door in Nederland te stemmen, waarna we meteen vertrokken. Maar in de meeste EU-landen waren de verkiezingen enkele dagen later in het weekend.

Waarom had ik mijn dure plicht om deze GigaHits nog niet vervuld toen ik vertrok? Wel, omdat het gewoon niet handig gepland was en de planning een week inkorten lukte niet omdat een Previewer toen nog in zijn vakantie zat. Tja.....

De grootste consequentie is, dat deze GigaHits niet zoals gebruikelijk vanuit mijn huis via een Ziggo kabel naar de perserij werd 'gefloten', maar via een UMTS-verbinding. Want in de caravan heb ik een Fritz!Box met een USB G3 'modem'. Hiermee kan ik gewoon internetten en bellen. Met een prepaid SIM kaart en 5 Gb data voor enkele tientjes. Dat haal je er zo uit!

Natuurlijk had ik voor de GigaHits ongeveer 10 Gb extra nodig. Maar dat gaat zomaar niet, T-Mobile Hongarije kan pas weer de volgende maand volume op de kaart zetten en dan vervalt het oude volume. Catch 22? Nee hoor, de oplossing bleek een

tijdelijke omzetting naar een abonnement met 20 Gb volume. En het

werd nog goedkoper ook! Het zou ook met het snelle 4G kunnen werken, maar helaas ontbreekt in 'ons dorp' aan het Balatonmeer zo'n 4G paal. Jammer, ik had graag die snelle ervaring opgedaan. Maar dan was er wel een 4G stick bij de kosten gekomen.

len) te besteden, moet je ook eens nadenken over een prepaid kaart. Dat kan meestal vrij gemakkelijk en het is veel goedkoper. Je moet wel vlug zijn, want eind 2015 moeten in de EU de roaming kosten verleden tijd zijn.

Android

In Frankrijk is zo'n alcohol-blaasding verplichte kost voor autorijders. Heel goed, dat zou overal verplicht moeten worden. Of nog beter: helemaal geen alcohol in het verkeer. Voor degenen die toch in een kritieke fase komen, is er de app Alcohol Calculator.

Nog een handige app voor de vakantie-gangers. Althans voor de caravanbezitters. Met de app Bubble Level kun je de caravan keurig horizontaal zetten.

En op deze GigaHits staan nog zo'n 40 apps. Niet alleen voor de

Nee, toch niet, dat had ik opgelost via mijn 4G smartphone.

Voordat je je laat verleiden om in het buitenland een groot bedrag aan roaming kosten voor data (en ook voor bel-

vakantie, maar ook voor algemeen gebruik. Met de nadruk op gebruik door computerhobbyisten.

DigiFoto

'Beeld en Digitale Fotografie' is de rubriek waarin meestal de meeste programma's te vinden zijn. Ook nu staan daar weer een belangrijk aantal nieuwe programma's in. Kijk maar eens.

Een aanrader is het gratis programma TwistedBrush Open Studio. Een paint-programma maar ook handig voor fotobewerking.

ZIP & Co

We zijn allemaal bekend met 'inpak'-programma's zoals ZIPpers en RARrers. Keuze genoeg, het aantal mogelijkheden is heel groot.

Om je blik te verruimen, hebben we 15 bekende 'inpak'-programma's op de

GigaHits gezet. Een programma als WinRAR bijvoorbeeld is echt handiger en heeft veel meer mogelijkheden als de ZIP functie in de Windows Explorer.

Een file manager zoals de Windows Explorer is een heel vaak gebruikt type programma. Daar moet je lekker vlot mee kunnen werken. En dan voldoet de Windows Explorer voor de meeste mensen niet. We bieden een keuze uit ongeveer 15 mogelijkheden.

Mijn favoriet is de FreeCommander. Die is wat weggezaakt op de lijst van favorieten, omdat een update lang op zich liet wachten. We hebben nu de recent uitgekomen 2014 versie opgenomen.

Internet

Heb je wel eens, zonder heel goed uit je doppen te kijken, een aantal ge-

downloadde programma's geïnstalleerd? Dan ken je vast het fenomeen dat in je browser steeds meer zogenaamde toolbars werden geïnstalleerd. En die zijn

er niet allemaal even gemakkelijk uit te halen. Het gratis programma Avast Browser Cleanup kan hier heel behulpzaam bij zijn.

Sleipnir is een alternatieve browser, ontwikkeld in Japan. Deze heeft een aantal eigenschappen van Firefox en van de Internet Explorer.

Deze keer veel meer programma's in de rubriek 'Internet'. Een belangrijk aantal daarvan zijn aanvullingen op Firefox. Zoals 'Self-Destructing Cookies' die je de baas maakt van je koektrommel en 'Print Edit' om vooral een te printen pagina te bekijken en te bewerken.

Webcams

Een webcam hebben we bijna allemaal. Al is het maar een eenvoudige, ingebouwd in de bovenrand van een laptopscherm.

Met webcams kun je een heleboel meer dan alleen 'Skypen'. Maar vaak is daar wel wat extra software voor nodig. Misschien kun je je behoefte invullen in de rubriek Video en Film/Webcams.

● Skype ●

René Suiker

Op verzoek van onze eindredacteur heb ik deze keer de pen eens ter hand genomen (figuurlijk dan) om eens iets over Skype te schrijven. En dat valt voorwaar nog niet mee, want er is zoveel over te vertellen, ofwel te schrijven, dat het al een probleem op zich is om een begin te vinden.

Skype was in Nederland als een van de eerste VoIP-programma's in gebruik. VoIP, dat staat voor 'Voice over IP', waarin IP weer staat voor 'Internet Protocol'. Dan weet u dat ook maar.

Het gaat dus om bellen via het internet. Althans, zo begon het. Ik leg in de loop van het artikel wel uit dat het daar niet bij gebleven is en intussen wordt Skype ook genoemd onder 'social networks'.

Goed, VoIP dus. Waarom zou je dat willen? Want gewoon bellen, dat kan toch iedereen? Dat is helemaal niet moeilijk. En bellen over internet dat klinkt allemaal heel ingewikkeld, wat moet je daar allemaal wel niet voor doen?

Het klopt, gewoon bellen is heel eenvoudig. Je pakt de telefoon, je kiest het nummer en je hebt verbinding. Of niet, want 'de andere kant' hoeft niet altijd thuis te zijn, of zin te hebben om de telefoon op te nemen. En zeker met nummerherkenning kan de andere kant ook nog eens heel selectief zijn met het opnemen van de telefoon.

Zo hebben wij een tante die altijd belt als we net aan het eten zijn. Omdat ze toch elke dag belt, zal het wel niet zo dringend zijn dat het niet kan wachten tot na het eten, dus die bel nemen we niet altijd meteen op. Mark Rutte belt niet zo vaak, dus als die een keer met een vraag zit, dan leg ik mijn bordje wel even weg. Maar goed, dit terzijde.

Toestel van tante Toos

Van typen naar spreken

Hoewel je ook met VoIP kunt bellen zonder de pc, maar gewoon met een telefoon, bewijst UPC. Bellen over internet is vooral goedkoop. Althans, internationaal bellen over internet is goedkoop. Tenminste, als je een internetabonnement hebt met 'flat fee': een vast bedrag per maand voor onbeperkt gebruik; dan is het al gauw goedkoop om via internet te bellen. En 'goedkoop', dat is een goed Nederlands uitgangspunt. En zo begon het dus, al geruime tijd geleden. Mijn Skype-account dateert alweer uit 2004 denk ik zo. Ik weet het niet meer precies, maar het bestaat al een hele tijd. En sinds die tijd is het een van de tools op mijn computer die altijd aan staan.

Okay, bellen dus. Dat was het begin; in die tijd had ik wat kennissen in de Verenigde Staten met wie ik via een chatbox wel contact onderhield, maar dat was altijd typen, nooit eens elkaar horen. Bellen naar de VS was een duur grapje, dus dat deden we niet vaak.

Maar met aan beide kanten een gratis Skype-account konden we elkaar 'bellen' en dus spreken. De stem ging over het internet, vandaar 'Voice over IP'.

Intussen maakt Skype onderdeel uit van Microsoft en heeft daarbij de voorheen populaire chatdienst MSN volledig opgeslokt. Microsoft koopt nooit zomaar wat, dus 'het moet wel haast wat zijn', zou je zeggen. Intussen is het dan ook uitgegroeid tot een 'beleving'. Of zoals ze zelf zeggen, met Skype

kun je dingen samen doen als je niet bij elkaar bent. En voor sommige dingen hoeft je niet eens gelijktijdig online te zijn, maar het helpt wel.

Een korte samenvatting van wat het allemaal inhoudt:

- Een chat-programma waarmee je boodschappen kunt typen en dus lezen wat de ander typt;
- Een chat-programma met audio; als beide partijen een headset hebben kan je elkaar spreken en verstaan;
- Een videochat-programma; met een webcam kan je elkaar ook nog eens zien terwijl je met elkaar praat;
- Overigens kan je ook én video gebruiken en toch typen. Op die manier hoeft je je huisgenoten niet wakker te maken als je met mensen aan de andere kant van de wereld chat, maar je elkaar wel wilt zien;
- Je kunt bestanden met elkaar delen;
- Je kunt je scherm aan de ander tonen;
- Je kunt met meerdere personen aan een chat, ofwel video-conference, deelnemen.

Dit is dan een beknopte opsomming van de gratis diensten.

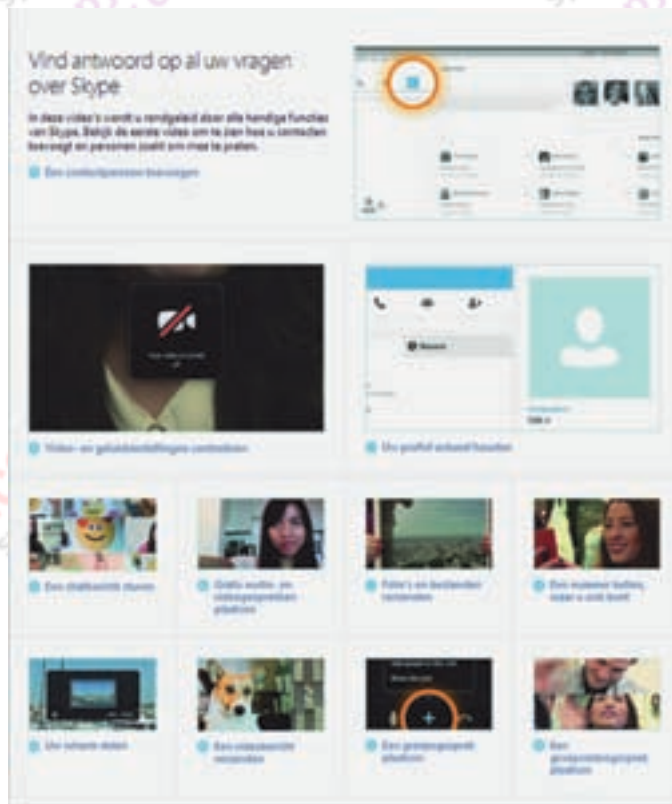
Afbeelding 1. Wat heb je nodig om te beginnen?

Tegen beperkte vergoeding is er nog meer mogelijk, zoals gewoon bellen naar alle landlijnen en goedkoop SMS'en. Je hebt niet veel nodig om te kunnen beginnen. Skype werkt op vele systemen. Zie afbeelding 1.

Eigenlijk hoef ik niet veel te vertellen over hoe je moet starten. Ga naar www.skype.nl en je komt als vanzelf op www.skype.com/nl uit.

Daar zie je rechtsonderaan een foto van een dame die je graag de basisvaardigheden uitlegt. Klik je op het grote vraagteken dat zij in haar handen houdt, dan beland je op de volgende pagina:

Instructievideo's

En hier vind je een overvloed aan allerhande instructiefilms, die je over vele aspecten van het programma uitleg geven. Het zou nu flauw zijn het artikel hiermee af te sluiten, dus ik ga in mijn eigen stijl verder met de uitleg. Maar nogmaals, raakt u mijn draad kwijt, of hebt u hem niet eens gevonden, niet getreurd, kijk gerust op de site en zoek er een video bij.

Downloaden en installeren

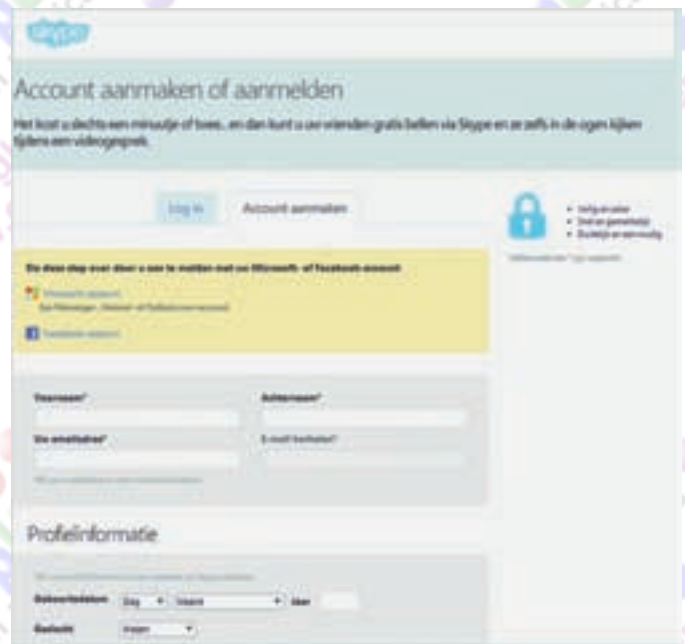
Wat gaan we nu doen? We gaan de volgende stappen zetten:

1. Ons aanmelden
2. De software downloaden
3. De software installeren
4. De software starten
5. De instellingen bekijken
6. Chatten

Aanmelden, dat is nodig. Je kunt je aanmelden met je Microsoft-account, maar je kunt ook een nieuw account aanmaken. Je kunt ook meerdere accounts aanmaken als je dat makkelijk vindt. Bijvoorbeeld, een account voor je vlinderclub en een account voor je voetbalclub. Op die manier kun je, als je met je vlindervrienden aan het kletsen bent, niet ineens gestoord worden door je voetbalvrienden, of omgekeerd.

't Betekent natuurlijk wel, dat je je vrienden per account zorgvuldig moet kiezen, maar dat lijkt me vanzelfsprekend. Wel moet je voor elk account een apart e-mailadres hebben, maar ook dat kan vandaag de dag geen probleem meer zijn.

Een account aanmaken

Daartoe klikken we op het menubalkje boven, helemaal rechts, op 'inschrijven'. Je komt dan op het inschrijfscherm.

Je ziet dat je kunt inloggen met je Microsoft-account of je Facebook-account en dat je eventueel een nieuw account kunt aanmaken. Koppelen van een bestaand Facebook-account is natuurlijk het eenvoudigst, want dan heb je gelijk al contacten.

Vanuit een Microsoft-account bestaat die kans ook als je voorheen MSN gebruikte. Maar nu gaan we even ervan uit dat je een nieuw account wilt aanmaken.

Ik ga natuurlijk niet al mijn gegevens hier in het artikel plaatsen, en ga ervan uit dat u het formulier zelf kunt invullen. Onderin zit nog een controle, zodat robots het wat moeilijker hebben om tienduizend accounts aan te vragen, want daar is het niet voor bedoeld.

Overigens, maar dit terzijde: in MSN, en in mindere mate in Yahoo, werd ik nog wel eens 'aangesproken' door robots, die me naar betaalde sekssites probeerden te lokken. Dat is me in Skype nog niet overkomen. Ik wil niet stellen dat het niet zal gebeuren, maar ik denk dat het hier minder kwetsbaar voor is.

Nadat je alles hebt ingevuld, klik je op 'ik ga akkoord, doorgaan' en het account wordt aangemaakt. Vervolgens kom je op het welkomtscherm:

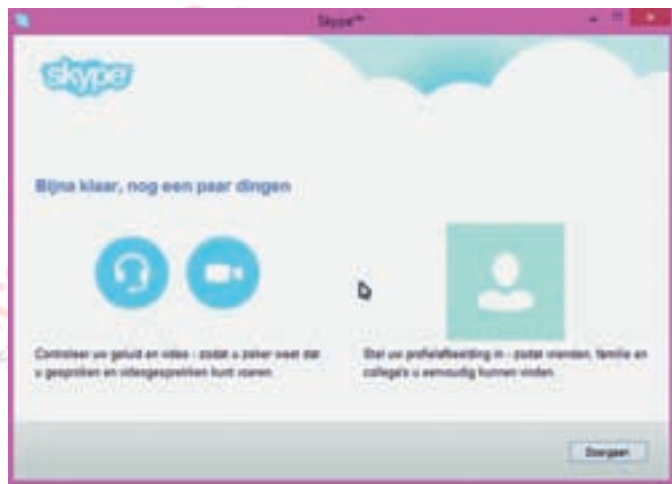

Hier word je begroet, zoals je kunt zien. Welkom bij je eigen account. Skype heeft al vastgesteld dat ik een Windows-computer gebruik en ik kan Skype voor Windows downloaden.

Maar je kunt Skype ook op vele andere systemen downloaden, zoals Android, Linux, Mac.

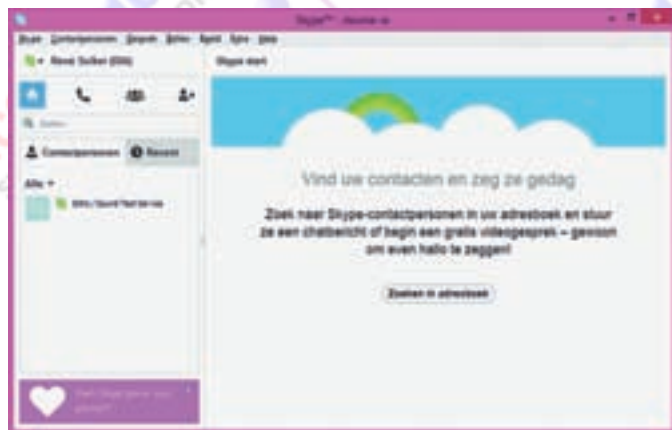
We kunnen Skype rechtstreeks vanuit de Windows Store installeren, maar we kunnen ook de bureaubladversie installeren. Ik ben nog van het type bureaubladgebruiker, dus daar houd ik het maar even bij. Ik weet niet wat u als lezer heeft, maar ik neem aan dat de software geïnstalleerd kan worden.

Na de installatie kan je de software starten. Helaas heb ik geen fris systeem meer, want Skype staat er al op. Maar bij de installatie kun je al je vrienden van Facebook en Microsoft Messenger meteen al toevoegen. En verder kun je dus ook binnen Skype zoeken. Als je Skype eenmaal hebt opgestart, ziet het er ongeveer zo uit:

Nog maar een paar vragen

Ik heb uiteraard geen contacten geïmporteerd onder mijn nieuwe account, omdat ik de installatie nu moest overslaan. Maar dit scherm krijgt u ook te zien. Daarnaast hebben we het Skype-scherm al beschikbaar. O ja, één contactpersoon hebben we in elk geval. Hopelijk blijft het voor u niet bij die ene vriend 'Echo'.

Contactpersonen zoeken

Eerst nog maar even naar het eerste startscherm, waarop de controles staan. Hier kunt u via Extra > Instellingen uw audio en video controleren. Wel handig om dat even te doen, dan weet u zeker dat u in het eerste gesprek uw partner kunt verstaan en tegen hem of haar kunt praten. Bovendien kunt u hier een profielfoto instellen. En hier is natuurlijk iets over op te merken.

Aan de ene kant geeft een foto uw privacy natuurlijk weg. Aan de andere kant, er zijn meer hondjes die Fikkie heten, en het helpt natuurlijk wel dat, als mensen naar u op zoek zijn, zij u ook kunnen herkennen. U kunt de foto ter plekke maken met behulp van de webcam; vind je die niet goed genoeg, dan maak je meteen een nieuwe, net zolang tot je tevreden bent.

Vervolgens sluit dat scherm vanzelf, althans na een klik, als alles af is, en kom je weer in het Skype-scherm terug. Hier zie je twee delen, links het scherm waar je contactpersonen staan, rechts een scherm waar je in het begin wat activiteiten op kunt starten, maar waar je later niets meer doet. Nu kun je er je adressen mee opzoeken. Laat ik dat maar eens doen. Klik op 'zoeken in adresboek'.

Contactpersonen zoeken

Hier gaat hij o.a. zoeken in mijn Facebook, als ik dat opgeef. Laat ik dat dan maar doen. Ik log dus in met mijn Facebookgegevens en na verloop van tijd krijg ik een overzicht van mijn Facebook-vrienden, of ze op Skype zijn aangesloten en met welke naam. Ik heb dan de optie om ze allemaal toe te voegen of om ze te selecteren en alleen een aantal toe te voegen.

En toevoegen betekent, dat je de ander vraagt of je mag toevoegen. De ander hoeft dat niet te accepteren. Op zich begrijpelijk, het feit dat je Facebook-vriend(in) bent, wil nog niet zeggen dat je ook feitelijk bevriend bent en met elkaar wilt babbelen of elkaar wilt zien. Maar je familie in den verre wil je vast wel accepteren.

Zolang de bekenden uw verzoek nog niet gehonoreerd hebben, geeft Skype de status van uw nieuwe contactpersonen nog als 'afwezig' weer. Uw Skype-scherm heeft dus in eerste instantie alleen 'Echo' actief. Dat ziet u aan het groene vinkje voor de naam. Goed, dat startscherm willen we alvast even weg hebben; dat doet u in het menu 'beeld'.

Hier ziet u 'Skype start' aangevinkt. Je zou zeggen, vink dat uit en het is weg, maar het werkt iets anders. Je ziet eronder 'compacte weergave'. Die vink je aan en dan splitst het scherm zich.

Skype start en dan toont het contactpersonenoverzicht (ja ja, in het Nederlands is dat één woord!) twee afzonderlijke schermen. En die kun je afzonderlijk sluiten. Het gedeelte Skype Start is dan ook echt gesloten. Skype zelf duikt meestal de 'system tray' in, of gaat op de taakbalk staan of in de rechter benedenhoek (in oudere Windows-versies).

Met 'Echo' kun je 'live' je audio en video testen. Er zit niemand achter, dus 'zij' heeft echt heel veel geduld.

Verder zijn er nog een hoop instellingen te bespreken, maar ik vrees dat mijn ruimte begint op te raken voor deze uitgave. Bij voldoende belangstelling kan ik er in een latere uitgave uitgebreid op ingaan.

Dubbelklik op één van je contactpersonen. Je kunt dan een chat starten of een telefoongesprek of een videogesprek. De knoppen waarmee je dat doet spreken voor zich, dus ik wil het hier voorlopig bij laten.

Veel plezier in de zoektocht naar 'oude bekenden'.

● De Raspberry Pi ●

Haarlemmerolie voor Onze Digitale Woning

Ernst Roelofs

In een reeks artikelen zal CompUser gebruikersgroep 'Thema Onze Digitale Woning' u inwijden in de geheimen van de Raspberry Pi en zijn toepassingen. Dit is het inleidende artikel waarin ik u van alles over de Raspberry Pi ga vertellen. In de komende nummers zullen we daadwerkelijk aan de slag gaan met de Raspberry Pi.

Eind 2012 zijn we binnen HCC CompUsers gestart met het thema 'Onze Digitale Woning'. Uitgangspunt is een andere kijk op automatisering, met als doel het dagelijks leven te vereenvoudigen. Tijdens de CompUfairs is er een aantal lezingen geweest met voornamelijk kant-en-klare oplossingen. In de komende reeks artikelen gaan we ook zelf aan de slag. Eventueel met schroevendraaier en soldeerbout. De Raspberry Pi, een basiscomputer, past uitstekend binnen dat concept.

Lezers van het vroegere HCC-lijfblad Computer!Totaal hebben vorig jaar al kennis kunnen maken met de Raspberry Pi.

heeft, is de Raspberry Pi via het netwerk te benaderen. In die gevallen kan de Raspberry Pi uit het zicht geplaatst worden, daar waar een netwerkaansluiting voorhanden is.

Raspberry Pi, modellen

Afbeelding 2 Raspberry Pi, aangesloten via het netwerk bediend door een andere computer

Er zijn twee modellen: Type A en Type B. Van beide is inmiddels een tweede versie uitgebracht. Voor de meeste toepassingen kan het best type B gebruikt worden. Type A is iets goedkoper, heeft minder aansluitingen en verbruikt nog minder stroom. Deze versie is vooral bedoeld voor embedded toepassingen en wordt door ons dan ook niet aanbevolen. De Raspberry Pi (Type B, model 2) zult u het vaakst in de webshops aantreffen. Ook Onze Digitale Woning gebruikt het tweede model van Type B.

Afbeelding 1 Raspberry Pi in een transparante behuizing

De Raspberry Pi is ontwikkeld aan de Universiteit van Cambridge (Engeland) voor educatieve doeleinden. De eerste aanzetten dateren uit 2006. Begin 2012 zijn de eerste modellen op de markt verschenen.

De Raspberry Pi is een goedkope single-board mini-computer, gebaseerd op ARM-processoren en heeft als logo een framboos (raspberry is Engels voor framboos).

Het basisbesturingssysteem is Linux. Er zijn verschillende Linux-distributies en RISC OS waarop de Raspberry Pi kan draaien. Daarnaast is er inmiddels heel veel randapparatuur voor de Raspberry Pi beschikbaar. Van infraroodcamera tot zenders om het licht aan en uit te doen. Het is dan ook niet zo vreemd dat Onze Digitale Woning dit goedkope, kleine en energiezuinige apparaat omarmd heeft. Er zijn concurrenten, zoals de Arduino en Intel's NUC, maar de betaalbare Raspberry Pi heeft onze voorkeur.

De Raspberry Pi is een complete computer, maar ontbeert de processorkracht van de grotere broertjes en zusjes.

Processorkracht die onontbeerlijk is als je foto's of films wilt bewerken, maar voor heel veel taken niet nodig is. In al die gevallen is een zuinige, minicomputer als de Raspberry Pi een uitkomst. En omdat de Raspberry Pi een webserver

Afbeelding 3 Raspberry Pi model B, type 2

Raspberry Pi, technische gegevens (de hardware)

De Raspberry Pi model B, type 2, is een complete basiscomputer met de volgende aansluitingen:

- 700 MHz ARM processor - kan worden overgeklokt
- GPU (de Broadcom Videocore IV kan HD-video afspelen)
- 512 MB RAM - start op vanaf SD-kaart
- 2x USB 2.0-aansluiting (een powered USB-hub is aan te bevelen)
- HDMI-aansluiting
- RCA-videoaansluiting
- CSI-slot voor cameramodule
- DSI-aansluiting voor LCD-display (nog niet leverbaar)
- 26-pins GPIO-pinnen om randapparatuur op aan te sluiten
- SD-kaartslot
- 10/100 Mb netwerkaansluiting
- Voeding via micro USB-aansluiting (1000 mAh of meer)
- 3,5 mm audio-uitgang

Afmetingen: 85,6 x 53,98 x 17 mm

Vier gekleurde LED's geven de status weer.

Op een van de twee USB-aansluitingen kan een (draadloos) USB-toetsenbord worden aangesloten. Omdat Wi-Fi en Bluetooth op de Raspberry Pi ontbreken, zijn deze alleen mogelijk als uitbreiding (in de vorm van USB-sticks). Deze moeten apart worden aangeschaft of worden met het draadloze toetsenbord meegeleverd.

Afbeelding 4

Raspberry Pi in gebruik nemen

Op de Raspberry Pi kan geen harde schijf worden aangesloten, omdat een SATA-controller ontbreekt (de Raspberry Pi is kleiner dan een 2,5" harde schijf). Als 'harde schijf' doet een SD-kaart dienst. Een SD-kaart van minimaal 4 GB of meer is aan te bevelen. Onze Digitale Woning gebruikt een 8 GB SD-kaart. De snelheid (class = hoe hoger hoe sneller) van de SD-kaart zal zeker iets uitmaken, maar voor taken als het in- of uitschakelen van een lamp zul je daar niets van merken. Via een paar gekleurde LED's op het moederbordje (alleen zichtbaar bij een transparante behuizing) kun je een indicatie krijgen van de voortgang bij het opstarten en van de status van de Raspberry Pi (afb. 4).

Raspberry Pi, de software

De distributies - op Linux gebaseerde besturingssystemen geoptimaliseerd voor de Raspberry Pi - kunnen óf kant en klaar met SD-kaart worden gekocht of, iets goedkoper, gedownload worden (b.v. via de website van de Raspberry Pi-organisatie) en met behulp van een andere computer op een SD-kaart geïnstalleerd worden. Voor het installeren van het besturingssysteem op de SD-kaart kan het (eveneens gratis)

Afbeelding 5

installatieprogramma Win32DiskImager gebruikt worden. Mac-gebruikers kunnen daarvoor SD Formatter gebruiken. Om het u gemakkelijk te maken is het installatieprogramma met een aantal distributies op de GigaHits geplaatst, zodat installeren bijna als vanzelf gaat. Ook kunt u bij aanschaf van de Raspberry voor een paar euro extra een SD-kaart kopen met daarop de software voorgeïnstalleerd, zodat u de Raspberry direct in gebruik kunt nemen. De organisatie achter de Raspberry Pi raadt aan om te beginnen met NOOBS (afbeelding 5 en 6).

Raspberry Pi, bediening

Afbeelding 6

De Raspberry Pi kan zowel via een aangesloten (draadloos) USB-toetsenbord als via de webserver van het gebruikte besturingssysteem bediend worden. In het laatste geval hoeft de Raspberry Pi niet in het zicht te zijn. Nadeel is dan wel dat voor de bediening van de Raspberry Pi een andere computer met netwerkaansluiting nodig is. Dat zal voor veel mensen geen probleem zijn, omdat vrijwel iedereen wel een of meer computers in huis heeft, maar voor de digibeten onder ons, waarvoor de Raspberry Pi ook heel geschikt is, wordt het een ander verhaal. Gelukkig kan de Raspberry Pi ook op een monitor of tv met HDMI-aansluiting aangesloten worden. Bediening kan dan met een (draadloos) toetsenbord. Onze Digitale Woning heeft gekozen voor het Ultra Mini Keyboard RT-UMK-100-RF (mini-toetsenbord) met trackingpad (en laserpointer), hoewel een via de USB-poort aangesloten standaard USB-toetsenbord (al dan niet met een muis) eveneens goed bruikbaar is. En ... als u de webinterface gebruikt, hoeft u geen toetsenbord op de Raspberry Pi aan te sluiten. Windows-liefhebbers kunnen ook PuTTY gebruiken om met de Raspberry te communiceren en voor Mac-bezitters is het een kwestie van Terminal openen. Er is overigens ook de mogelijkheid een Raspberry Pi rechtstreeks op de computer aan te sluiten via een USB-kabel die op enkele GPIO-pinnen wordt aangesloten.

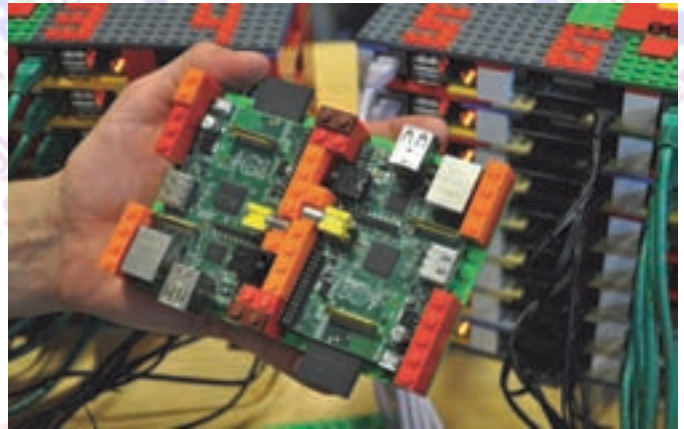
Raspberry Pi en Onze digitale woning

Onze Digitale Woning heeft onder andere gekozen voor de

modulaire en gebruiksvriendelijke distributie DOMOTICZ. Met Domoticz kun je, onder andere, lampen in- en uitschakelen en het energieverbruik meten; althans, bij bezit van een 'slimme' meter. En er is veel meer mogelijk, zoals de verwarming regelen. Kortom, het hele huis kan geautomatiseerd worden.

Een voordeel van Domoticz is dat deze open source-software van Nederlandse bodem is. Daardoor zijn de menu's ook in het Nederlands beschikbaar. Over Domoticz zullen we in een volgend artikel meer vertellen.

Er zijn ook distributies waarmee je de Raspberry Pi in een mediacentrum of NAS kunt veranderen, en inmiddels is zelfs Lego Mindstorm niet meer veilig en kun je van een Raspberry Pi een robotcomputerbrein maken. En wat te denken van een uitbreidingspakket voor mobiele telefonie?

Afbeelding 7 Twee gekoppelde Raspberry Pi's

Voor domotica gebruikt Onze Digitale Woning-Domoticz de 'Labs Z-Stick S2'. Met deze USB-stick kunnen apparaten die met het Zwave-protocol werken (zoals lichtschakelaars) draadloos bediend worden. Een alternatief voor USB-sticks is de RaZberry, een opsteekkaartje voor de Raspberry Pi. Het goedkopere en eenvoudigere KlikAanKlikUit-protocol (KAKU) wordt voorlopig niet ondersteund. Mede omdat dit niet voorziet in een terugkoppeling (feedback), zodat je niet 100% zeker weet of 'aan' inderdaad 'aan' is (en omgekeerd). Deze zaken zullen uitgebreid aan bod komen in het vervolgartikel over de Raspberry Pi, waarin Domoticz centraal staat.

Raspberry Pi, de kosten

Voor rond de 35 euro heeft u al een Raspberry Pi met kastje. Daar komen de kosten van een voeding bij. Wellicht kan daarvoor een voeding (die over was) van een mobiele telefoon gebruikt worden, althans als deze 1000 mA of meer kan leveren. Ook de andere benodigdheden, zoals HDMI-kabel, USB-toetsenbord en SD-kaart moeten worden aangeschaft. Verder is een powered USB-hub (van b.v. een monitor) aan te bevelen, want de USB-poorten van de Raspberry Pi kunnen niet al te veel stroom leveren.

Extra kosten zitten in de uitbreiding en zijn afhankelijk van datgeen waarvoor u de Raspberry Pi gaat gebruiken.

Raspberry Pi, zelf aan de slag

Als het om kleine computerklusjes gaat, is bij de Raspberry Pi, met al die uitbreidingsets, de enige beperking uw fantasie. Zo kun je samen met een accumodule, display en Android, van de Raspberry Pi een heuse GSM maken:

<http://www.raspberrypi.org/piphone-home-made-raspberry-pi-smartphone/> al lijkt mij dat niet echt praktisch en

door alle uitbreidingen niet echt goedkoop, maar ... het biedt extra mogelijkheden wanneer internet niet beschikbaar is.

Afhankelijk van de distributie is al dan niet specialistische kennis van Linux en/of een programmataal als Python noodzakelijk. Domoticz is een voorbeeld van een distributie die zonder voorkennis gemakkelijk te bedienen is. Liefhebbers van programmeren kunnen echter met bijvoorbeeld Python hun hart ophalen, maar wellicht vindt u uw droomtoepassing na enig zoeken op het internet, omdat iemand anders hetzelfde probleem inmiddels heeft opgelost. Voor u het weet heeft u niet één, maar meerdere Raspberry Pi's in huis, die elk hun eigen taak uitvoeren.

In de volgende nummers zullen een aantal distributies de revue passeren en zullen handleidingen óf in de SoftwareBus, en/óf op de GigaHits en op de website van CompUsers verschijnen. Voor wie niet kan wachten, geef ik de tip om op het internet te zoeken. Op de site van Computer!Totaal en in het bijbehorende tijdschrift vindt u meer informatie en instructies voor de Raspberry Pi (dat kan o.a. door aanschaf van de digitale versie via de Computer!Totaal-app of door het tijdschrift in de bibliotheek te lezen).

Toekomst

Wat kunt u de komende maanden zoal verwachten in de SoftwareBus, op de website van Onze Digitale woning en tijdens de volgende CompUfairs:

- Domotica, een inleiding
- Raspberry Pi als media-server in huis met XBMC
- Raspberry Pi als domotica-server met Domoticz
- Raspberry Pi en de slimme energiemeter
- Raspberry Pi: geschikt voor echte digibeten?

En natuurlijk staat Onze Digitale Woning open voor uw suggesties en wensen.

Links/nadere info

Onze Digitale Woning: <https://odw.compusers.nl/>

Raspberry Pi: <http://www.raspberrypi.org>

Software: <http://www.raspberrypi.org/downloads>

Verschillen tussen de Raspberry Pi-modellen A en B: http://nl.wikipedia.org/wiki/Raspberry_Pi

Diskmanager: <http://sourceforge.net/projects/win32diskimager/files/latest/download/>

Formatteren met behulp van SD Formatter voor Windows en OS X: https://www.sdcard.org/downloads/formatter_4/

Computer!Totaal (diverse nummers in 2013 en in april/mei 2014);

zie verder onder andere de cursus op:

<http://computertotaal.nl/overige-elektronica/cursus-deel-1-raspberry-pi-de-ultieme-knutselcomputer-50709/pagina-1>

<http://www.computeridee.nl/artikelen/uw-huis-besturen-op-afstand-starten-met-domotica/>

Bedienen van de Raspberry Pi via PuTTY: <http://www.putty.org>

Programmeren met Python: <https://www.python.org>

Onderdelen: SOSSOLUTIONS.NL: <http://www.sossolutions.nl> en <http://www.sossolutions.nl/71-raspberry-pi>

(lezers van Computer!Totaal krijgen bij deze site korting met de code C!T)

BENEXT: <http://www.benext.eu>

Betaalbare Domotica: www.betaalbare-domotica.eu

● Gratis dynamisch webadres ●

Henk van Andel

Slechts enkele internetproviders (alleen de dure) geven een vast IP-nummer. In bijna alle gevallen wordt een dynamisch IP-nummer uitgegeven, dat dus veranderen kan. Het registreren van een domein op een dynamisch IP-nummer is geen goed idee; als dit nummer verandert, word je onbereikbaar.

De oplossing hiervoor is een dynamische DNS-service: als je een ander IP-nummer krijgt, wordt dit ook in de DNS-server aangepast, en zo blijf je bereikbaar.

Hoe werkt DNS?

Een 'eigen domein' moet in principe gekoppeld zijn aan een vast of dynamisch IP-nummer (Internet Protocolnummer). Dat kan voor verschillende toepassingen zijn, zoals:

- een eigen webserver
- een eigen mailserver
- je eigen 'cloud' voor opslag van gegevens, bijvoorbeeld een eigen FTP-server op een NAS.

Als we een domeinnaam oproepen, bijvoorbeeld www.CompUsers.nl, dan zorgt

een DNS-server (Domain Name System) voor de vertaling van de domeinnaam naar een IP-nummer. Je kunt in de browser ook meteen het IP-nummer 217.172.186.24 ingeven, maar dat is natuurlijk lastiger te onthouden dan bijvoorbeeld www.CompUsers.nl.

Natuurlijk is het mogelijk de website www.CompUsers.nl op een andere server en met een ander IP-nummer onder te brengen, maar dan kan het wel dagen duren voordat alle DNS-servers over de hele wereld dat hebben bijgewerkt. Dan ben je dus voor de buitenwereld (deels) onbereikbaar. Bovendien zul je het nieuwe IP-nummer bij de host van je domein zelf moeten invoeren. Een situatie die iedere website probeert te vermijden. Aan een dynamisch IP-nummer zoals we dat krijgen voor een huis-, tuin-, en keukeninternet aansluiting, moet je dus geen domeinnaam koppelen. Nu veranderen de Nederlandse providers niet vaak van IP-nummer, maar als het gebeurt (meestal bij een herstart van de modem) dan ben je meestal een hele tijd niet op je domeinnaam bereikbaar. De oplossing hiervoor is het gebruik van een DynDNS-server. Jouw domeinnaam staat daarin geregistreerd en verwijst naar jouw dynamische IP-nummer.

Als een dynamisch IP-nummer gewijzigd wordt, kan de dynamische DNS-server niet zien wat je nieuwe IP-nummer is. En ben je dus onbereikbaar. De oplossing daarvoor is of een router waarin je een DynDNS-account kunt invoeren of een programma dat dit voor je doet op je continu draaiende server.

Je bent er dan nog niet helemaal, want je moet ook een poort in de router 'forwarden'. Poort 80 kan bijvoorbeeld naar intern IP-nummer 192.168.178.88 geforward worden. Daar kan dan je website op een pc staan.

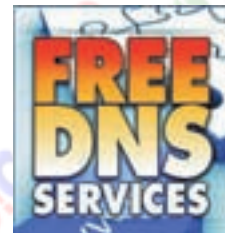
Gratis DynDNS-servers

Een DynDNS-server kost meestal geld, maar er zijn ook nog steeds enkele gratis DynDNS-servers. Die hebben dan wel een aantal beperkingen, maar voor privégebruik zijn die best overkomelijk. Een beperking is altijd dat je gebruik moet maken van de domeinnaam van de gratis DynDNS-dienst, waarop je dan een subdomein kunt aanmaken. Vaak zijn dat heel korte domeinnamen, bijvoorbeeld no-ip.com. Jouw subdomein zou dan ikke.no-ip.com kunnen zijn. Op zich best lekker kort, toch? Daarom wordt dit ook vaak gebruikt om korte links te publiceren. De (niet bestaande) link 20126.no-ip.com is gemakkelijker in de SoftwareBus af te drukken dan compusers.nl/sites/default/files/swb-jaargangen/2012/Flipbook6/index.html.

Bij een (gratis) DynDNS-server maak je dus een subdomein aan en dat verwijst je naar je actuele IP-nummer. Soms kun je ook een URL (voor het gemak 'link') opgeven, dan heet het 'forwarden'. Om je dynamische IP-nummer automatisch te updaten, moeten in je router/modem of update-programma je DynDNS-accountgegevens staan (domein, subdomein, inlognaam en wachtwoord). Maar ook een update-URL. In die update-URL zitten ook de gegevens van je account. Het is dus afhankelijk van je DynDNS-provider. Maar het is ook afhankelijk van je modem/router. De meeste DynDNS-providers geven aanwijzingen voor modems/routers. Let dus goed op. En juich niet te vroeg als het lijkt te lukken, want de meeste DynDNS-providers nemen bij het configureren het IP-nummer van je browser over. Dat zal op dat moment meestal het goede IP-nummer zijn, maar dat wil

nog niet zeggen dat het automatisch updaten bij een wijziging gaat lukken.

Hieronder publiceren we een overzicht van (nu nog) gratis DynDNS-servers met een korte toelichting.

De lijst is vast niet compleet, dus misschien vind je er nog meer. Het lijstje van dit soort gratis diensten wordt telkens korter en soms verdwijnt een dienst met de noorderzon. Voor een dubbeltje op de eerste rang zitten kan dus nadelen hebben. Als het erg belangrijk is een domein betrouwbaar in de lucht te houden, kan het aanbevelenswaardig zijn om een paar tientjes per jaar uit te geven aan een betaalde dienst. De meeste diensten sturen bij het aanmaken van een account een e-mail met een link als bevestiging. Dat wordt door e-mailproviders vaak geblokkeerd, dus let hierop.

No-IP

Een van de bekende DynDNS-diensten is No-IP.com. Wat ze bieden is al inbegrepen in hun naam: een gratis account waarmee je een subdomein kunt aanmaken onder het domein no-ip.biz, bijvoorbeeld ikke.no-ip.biz. Het is gratis, maar niet permanent.

Zo'n gratis account moet elke dertig dagen worden bevestigd, anders verdwijnt het. Dan kan het middel erger zijn dan de kwaal. Misschien is het verstandiger om per jaar \$ 15 te betalen voor een 'enhanced account'. No-IP.com biedt een goede en uitgebreide service, die onder meer ook gebruikt wordt voor off-site backups van de servers van [CompUsers](http://CompUsers.nl) op een NAS bij iemand met een heel snelle breedbandverbinding.

No-IP.com biedt ook een Windows-programma aan om een gewijzigd IP-nummer automatisch te updaten.

selfHOST

Als je de Duitse taal redelijk beheerst, kun je selfhost.de overwegen. Deze

biedt een gratis account aan met weliswaar be-

perkte mogelijkheden, maar die zijn voldoende om je eigen 'internet presence' thuis te 'hosten'. Een gratis DynDNS-account wordt dan zoiets als ikke.selfhost.eu.

Een eigen domein is ook tegen betaling mogelijk.

Een .nl-domein bijvoorbeeld kost € 2,- per maand. Daarbij komen nog wat kosten voor een uitgebreider account (vanaf € 1,50 per maand).

AVM MyFRITZ!

Fabrikant AVM biedt speciaal voor de FRITZ!Box-modems de gratis [MyFRITZ!](http://MyFRITZ!-service)-service aan. Na het aanmaken van een account en het inloggen op dit account bij myfritz.net, is een FRITZ!Box altijd via het internet bereikbaar. Je kunt dan in het configuratiescherm komen, de gesprekkenlijst uitlezen, en je hebt ook volledig toegang tot een NAS die op de FRITZ!Box is aangesloten. In feite is het een soort DynDNS, maar dan alleen voor de aangemelde FRITZ!Box. Overigens kan daarnaast in de FRITZ!Box ook nog een 'echt' DynDNS-account gebruikt worden. En dat maakt het extra leuk.

dnsExit

Deze gratis DynDNS service werkt misschien wel het prettigst van allemaal. Registreren bij dnsexit.com, het e-mailadres bevestigen, gratis second level domein aanmaken en klaar is Kees. Je hebt de keuze uit twee top level domeinen (linkpc.net en publicvm.om). Ook een nuttige bijkomstigheid van

[dnsexit](http://dnsexit.com) is, dat bij een gratis account ook een DNS MX-record aan-

gemaakt kan worden. Daarmee wordt ook de mail naar je second level domein doorgestuurd en dan kun je (bijvoorbeeld) zowel een webserver als een mailserver gebruiken.

Ook [dnsexit](http://dnsexit.com) biedt een Windows- en een Linux-programma aan om je IP-nummer automatisch te updaten. Het is natuurlijk ook mogelijk het DynDNS-account in te stellen in je router of modem.

myonlineportal

In feite is dit een Duitse aanbieder, dus verbaas je niet als je wat Duitse tekst ziet. Maar het meeste is in goed Engels.

Myonlineportal.net biedt je de mogelijkheid een gratis DynDNS-account aan te maken. Ze hielden het heel simpel, een aanrader dus! Je kunt het domein myonlineportal gebruiken met de landcodes .at, .de, .eu, .net en .org.

DyNS

Een wat vreemde eend in de bijt. Je kunt een heleboel gratis statische en dynamische DNS-services gebruiken. Je moet eerst een (niet-gratis) account aanmaken, wat een eenmalige donatie van ten minste € 5,- via PayPal vereist, maar dat kan het zeker waard zijn. Naast DynDNS-accounts kun je ook URL's forwarden, bijvoorbeeld de URL ['http://members.myprovidername.com/~username/whatever/'](http://members.myprovidername.com/~username/whatever/) kan doorverwezen worden naar iets als ['http://yourname.dyns.cx/'](http://yourname.dyns.cx/). Dit kennen we overigens ook als TinyURL & Co. DyNS maakt het overigens wel echt interessant met de gratis mogelijkheid je eigen domeinnaam, bijvoorbeeld kapsalon-jeanine.nl, te forwarden naar je server op een dynamisch IP-nummer.

FreeDNS

De meest uitgebreide en waarschijnlijk ook de betrouwbaarste bron is FreeDNS. Deze is bereikbaar op de site met de illustere naam freenet.afraid.org. Wie bedenkt nou zoiets?

FreeDNS heeft meer dan 1,6 miljoen gebruikers en 6 miljoen DNS-records, bijna allemaal gratis. Als je een account aanmaakt, dan heb je de keuze uit een groot aantal domeinnamen van FreeDNS en je kunt een onbeperkt aantal gratis DynDNS'en aanmaken. Maar je kunt ook uit meer dan 50.000 domeinen kiezen die door gebruikers gedeeld worden. Ook je eigen domeinnaam gebruiken is mogelijk. De factor humor is hier in ruime mate aanwezig. Je kunt domeinnamen gebruiken als chickenkiller.com, drunkensailor.org en nog veel grappiger namen. Maar gelukkig zijn er ook meer dan genoeg 'serieuze' domeinnamen beschikbaar.

Je kunt bij FreeDNS ook meerdere DynDNS'en aanmaken. Maar je kunt nog veel meer: zo ongeveer het hele repertoire van DNS-beheer is beschikbaar, zoals voor mail. Wat dat precies behelst, kan in het kader van dit artikel niet uitgelegd worden.

Geïnteresseerden kunnen zelf hun licht verder opsteken op de site van FreeDNS. Die is overigens heel uitgebreid, vol kleine lettertjes en met weinig opsmuk. Echt een knollentuin voor de 'techneuten'.

FreeDNS heeft ook een heel repertoire programma's voor het updaten van een dynamisch IP-nummer. Voor heel veel besturingssystemen, maar ook voor bij-

voorbeeld websites, kun je kiezen uit veel mogelijkheden.

DtDNS

Deze DNS-service biedt tot vijf gratis DynDNS'en aan. Meer kan ook: voor \$ 5 per jaar kun je binnen redelijke grenzen je gang gaan.

Een account aanmaken is niet zo heel simpel. Je moet een volledig adres opgeven, inclusief een bedrijfsnaam. En je moet verklaren dat je minstens 13 jaar oud bent; als je hierover liegt (dat heb ik natuurlijk niet geprobeerd) dan zullen ze het waarschijnlijk niet merken. Na de gebruikelijke verificatie via e-mail word je automatisch ingelogd. Althans, dat werd gepoogd, maar dan wel met mijn achternaam i.p.v. de opgegeven inlognaam. Een slordigheid die weinig vertrouwen wekt.

Je kunt voor een gratis DynDNS kiezen uit ongeveer 20 domeinnamen. DtDNS biedt ook een groot aantal update-programma's voor veel besturingssystemen aan. DtDNS heeft de unieke mogelijkheid om ook 'wildcards' toe te passen, ook bij de gratis accounts.

Links:

Op onze website CompUsers.nl staan de links naar de sites van de hier genoemde aanbieders van gratis DynDNS.

Workshop

We gaan de daad bij het woord voegen. We maken een statische 'web forward' naar de URL's (links) van alle hier genoemde aanbieders van gratis DynDNS.

Ga naar <http://freenet.afraid.org> en registreer een gratis account.

Klik vervolgens in de linker kolom op 'Web Forward', vul een sub-domein in naar keuze (als het bezet is krijg je een melding) en kies een domein. Vul de URL in waarnaar je wilt 'forwarden'.

Ik koos om het lekker kort te maken voor <http://hva.uk.is>. Typ dit in de adresbalk van je browser en er verschijnt een pagina met de links naar de DynDNS-aanbieders.

Intypen hoeft zelfs niet; je kunt ook met je tablet of mobielte de QR-code inscannen en naar de site gaan.

Simpel toch? Nou ja, er moet ook wat voor jezelf te ontdekken blijven.

● Sociale Media ●

René Suiker

De laatste **CompUfair** bracht minder bezoekers dan we verwacht en zeker gehoopt hadden. En we zoeken voor een deel de oorzaak bij de verminderde communicatie. We hebben in aanloop naar dit evenement de eMailing niet zo vaak gebruikt als u van ons gewend was. Dit was deels een bewuste keuze, maar deels ging het ook niet helemaal van een leien dakje.

Intussen hebben we toch niet stilgezeten bij CompUsers. We zijn intussen (zij het nog beperkt) actief op Facebook en op Twitter. En daarmee hopen we meer mensen te kunnen bereiken. Niet alleen onze leden, maar ook daarbuiten.

En we willen daarvoor ook uw netwerk gebruiken, zodat we een nog breder bereik hebben. U weet tenslotte als geen ander wat wij de computerhobbyist te bieden hebben. En daarom wilt u mogelijk ook meewerken om onze reikwijdte te verbeteren.

U kunt ons niet vinden op www.facebook.com/compusers, omdat iemand anders, met verder de beste bedoelingen, ons reeds voor was. Daar valt niets aan te doen en dat gaan we ook niet proberen. Zie de afbeelding hieronder.

De 'gekaapte' pagina op Facebook

Waar vindt u ons dan wel op Facebook?

Via <https://www.facebook.com/groups/121139447950301/> moet het wel lukken, maar we willen op onze website ook een link plaatsen. Houd dus onze website www.compusers.nl goed in de gaten. Zie onder.

De huidige website van Compusers

Op onze Facebook-pagina zijn talloze actieve CompUsers-leden te herkennen.

Als iedereen zo één nieuwe belangstellende aanbrengt en er van elke tien belangstellenden één lid wordt, dan bewerkstelligen we toch een groei in plaats van een achteruitgang.

En waar vindt u ons op Twitter?

Bij Twitter waren we er gelukkig wel op tijd bij en dus kunt u ons via <https://twitter.com/CompUsers> volgen.

Het zou wel fijn zijn als u ons uw 'like' geeft (U weet wel: 'Vind ik leuk'). Op die manier komen onze berichten dan soms ook op uw tijdlijn en krijgen we wat meer bekendheid buiten onze eigen kleine club.

En als u onze aankondigingen van onze evenementen dan ook retweet, dan krijgen we ook op deze manier een grotere reikwijdte en dat willen we graag bereiken.

Want: 'Hoe meer zielen, hoe meer vreugd!'

● Rhino - Schermafbeeldingen ●

Rein de Jong

**Even snel een schermafbeelding maken.
Iedereen heeft daar wel eens behoefte aan. Maar hoe doe je dat
- en nog belangrijker - hoe krijg je een goede kwaliteit?
In dit artikel wordt dat uitgebreid uit de doeken gedaan.**

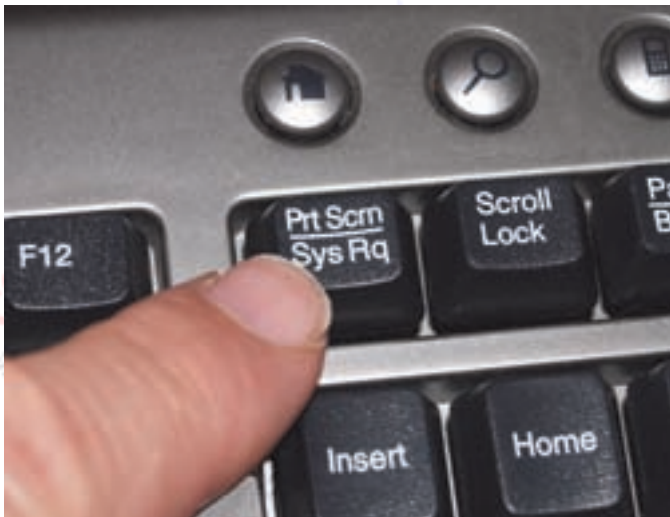
Wij mensen zijn visueel ingesteld, dat blijkt wel uit het feit dat wij wel namen hebben voor kleur maar, behalve enkele natuurvolken, niet voor geur of geluid. Er zijn ook gezegden over, zoals: 'Eén plaatje zegt zoveel meer dan duizend woorden.' Dan is het toch vreemd dat ik heel vaak vragen krijg die een probleem beschrijven zonder dat ik daarbij een plaatje krijg! Of een uitleg op internet zonder een afbeelding. Een plaatje spreekt gewoon veel meer tot de verbeelding dan lappen tekst. Dat is ook de reden waarom in dit blad zoveel plaatjes staan. Visualisatie is belangrijk in de communicatie en wordt heel vaak onderschat. Vandaar deze uitleg, zodat iedereen kan zien wat er wordt bedoeld.

Dit artikel toont hoe in Windows 7 en Windows 8, met de daarin beschikbare middelen en met behulp van het gratis IrfanView een schermafbeelding wordt gemaakt. Een schermafbeelding is een 'foto' van hetgeen op dat moment op het computerscherm te zien is. Vaak wordt ook de term screenshot gebruikt. Ook wordt beschreven hoe simpele bewerkingen met de schermafbeelding kunnen worden uitgevoerd om die bruikbaar te maken voor publicatie.

Overigens, om een probleem te melden en dan automatisch een verslag inclusief schermafbeeldingen te maken, heeft Windows met de zgn. Stappenbeschrijving, Problem Steps Recorder (PSR), een beter instrument. Daarover staat een artikel op mijn site¹.

1 Schermafbeelding met standaardmiddelen

Windows heeft de nodige standaardmiddelen om schermafbeeldingen te maken. Al sinds jaar en dag werken de toetscommando's PrtScrn (Print Screen) en Alt+PrtScrn om een volledige schermafbeelding respectievelijk een schermafbeelding van het actieve venster te maken. Er zijn toetsenborden waar PrintScreen wordt weergegeven als PrintSCRN, PRTSCRN of vergelijkbare afkorting. Op sommige laptops en toetsenborden ontbreekt de PrtScrn-toets. Raadpleeg dan de handleiding hoe een schermafbeelding is te maken.

De gemaakte schermafbeelding staan bij het gebruik van PrtScrn op het klembord. Met plakken (Ctrl-V) kan het in ieder gewenst programma worden ingevoegd. Bijvoorbeeld in Paint, Wordpad of in de e-mail.

Windows Vista introduceerde het knipprogramma voor het maken van plaatjes vanaf het scherm. Dit programma staat bij mij standaard op de taakbalk. Je vind het door op de startknop te drukken en dan 'knippro' in te tikken. Start het en maak het vast aan de taakbalk om het onder handbereik te hebben. Het gebruik is simpel. Start het programma en klik op [Nieuw]. Er verschijnt een selectiekruis. Plaats dat op een hoek van het te knippen deel. Druk de linkermuisknop in en selecteer het te knippen deel. Laat de muisknop los en het uitgeknipte deel verschijnt in het knipprogramma en staat tevens in het klembord. Het programma biedt ook mogelijkheden voor het accentueren van delen van de geknipte afbeelding.

In Windows 8 is weer een extra mogelijkheid toegevoegd. Met behulp van de Windows-toets **■** + PrtScrn wordt een schermafbeelding in PNG-formaat opgeslagen in de map: Afbeeldingen\Schermopnamen (Pictures\Screenshots). Op een tablet bereik je hetzelfde met de toetscombinatie **■** + de knop Volume omlaag. Dat een schermafbeelding wordt gemaakt merk je doordat het scherm even flikkert. Jammer is, dat Microsoft niet de mogelijkheid heeft toegevoegd om het actieve venster op deze manier te vangen: Alt+**■**+PrtScrn, dat zou mooi geweest zijn.

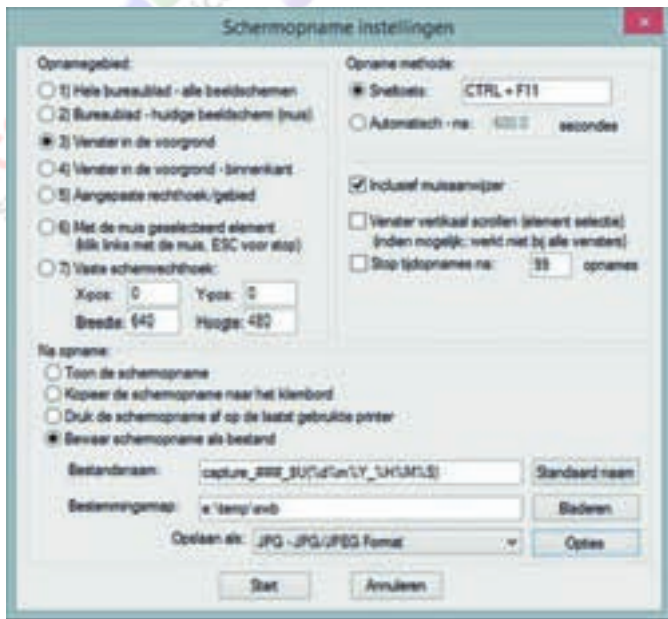
2 Schermafbeelding met IrfanView

Fijn dat Microsoft in bovenstaande mogelijkheden heeft voorzien. Vooral het automatisch opslaan is makkelijk als je snel een aantal handelingen wilt vastleggen. Toch blijven er wensen. Niet voor niets grijpen velen naar het populaire programma SnagIt². Dat is echter met een prijs van € 34,- niet goedkoop. Velen gebruiken het dan ook illegaal. Voor mij doet IrfanView het echter goed genoeg. Hoe je met IrfanView schermafbeeldingen maakt en bewerkt wil ik graag met jullie delen. Een groot voordeel van IrfanView is ook dat het schermopnamen kan maken van afrolvensters en menu's die bij het gebruik van de **■**-toets juist weer sluiten. Onder dit artikel staan links waar je IrfanView kunt downloaden, installeren inclusief de NL-taalmodule^{3,4,5}. Om een schermafbeelding met IrfanView te maken open je IrfanView > Opties > Schermopname - Of tik de meteen de sneltoets C van Capture in. Op het nu verschijnende scherm is veel in te vullen om zo de schermafbeelding naar wens te laten uitvoeren.

Je kunt er invoeren wat je wilt opnemen van je scherm(en), hoe je dat wilt doen en wat er na de opname met de 'foto' moet gebeuren. De opnamemethode geeft je de mogelijkheid om een sneltoets te definiëren (Standaard Ctrl-F11) of een tijdsinterval in te stellen.

Opnamegebied

1. Hele Bureaublad - alle beeldschermen
Dit is gelijk aan PrtScrn en **■**+PrtScrn

Schermopname instellingen voor IrfanView

2. Bureaublad - huidige beeldscherm (muis).
Het scherm, waarin de muiscursor zich bevindt, wordt opgenomen.
3. Venster in de voorgrond.
Foto van het actieve venster.
4. Venster in de voorgrond - binnenkant.
Als drie, maar dan zonder de randen en titelbalk.
5. Aangepaste rechthoek/gebied.
Bij de start van de opname wordt een kruis getoond waarmee je het opnamegebied kunt selecteren. De timer werkt hier niet.
6. Met de muis geselecteerd element (klik links met de muis, ESC voor stop).
Het opnamegebied wordt gemarkeerd als een rechthoekig zwart frame.
Telkens als je de linkermuisknop gebruikt, wordt een opname gemaakt. Wil je stoppen, dan druk je op ESC. Wil je een gebied naar voren halen, druk dan op de rechtermuisknop.
Dit is met name handig wanneer je een apart vensterdeel van een programma wilt selecteren voor een foto. Het voorkomt dat je dat deel later uit een grotere opname moet snijden. IrfanView zoekt zelf de grenzen van het gebied op. De timerfunctie is hierbij uitgeschakeld. Vaak zal hier ook de verticale autoscroll (venster verticaal scrollen) niet werken.
7. Vaste schermrechthoek.
Wanneer je telkens van een vast gebied van je scherm een foto wilt maken. Je zou dit kunnen gebruiken om een foto te maken van een videostream die zich binnen een bepaald gebied van je scherm bevindt. Ook kun je denken aan een installatiebeschrijving van een OS dat zich in een virtuele pc op je bureaublad afspeelt.

Voorbeeld van vaste schermrechthoek

Opnamemethode

Naast de wijze waarop je een opname maakt, is hier in te stellen of je al dan niet de muiscursor wenst mee te nemen. Ook kun je bij vensters die scrollbaar zijn het onzichtbare onderste deel mee fotograferen.

Na opname

Wat wil je doen met de schermafbeelding? In de meest gevallen zul je de opname in IrfanView openen zodat je bewerkingen op de afbeelding kunt doen. Andere mogelijkheden zijn:

- Kopieer de schermopname naar het klembord.
Dan kun je hem daarna in een ander programma plakken en gebruiken. Ik zou willen dat dit een én-optie was en niet een óf-optie. Nu moet je, wanneer je de opname na bewerking in een ander programma wilt gebruiken, eerst de opname kopiëren (Ctrl-C) en dan plakken (Ctrl-V).
- Druk de schermopname af op de laatst gebruikte printer.
Kan handig zijn om PDF's of XPF via een overeenkomende printer aan te maken. Ik heb het in al die jaren nog nooit gebruikt om knipsels direct naar de printer te zenden.
- Bewaar schermopname als bestand.
Kijk, dat is handig. Hier kun je meerdere schermopnamen maken en direct als een afbeeldingsbestand opslaan in een zelfgekozen map. Meestal gebruik ik simpel een beschrijvende naam met een volgnummer. De bestandsnaam kan worden samengesteld uit diverse 'placeholders'. Een placeholder is een tijdelijke aanduiding die wordt vervangen door iets uit de werkelijkheid van dat moment. In dit geval ###=volgnummer van drie posities of %d%m%y (datum van vandaag als dmmjjjj). Zie het 'Help-bestand' van IrfanView voor de andere mogelijkheden.
IrfanView biedt voor het opslaan de mogelijkheid om te kiezen uit verschillende bestandsformaten, van BMP tot WebP, ook wel 'Weppy File Format' genaamd, met daarin weer opties om de wijze van opslaan te beïnvloeden. Welk formaat, dat is afhankelijk van het doel. Voor de SoftwareBus sla ik meestal op in .JPG formaat met 95% compressie.

3 Schermafbeelding bewerken

Soms is de gemaakte schermopname al goed genoeg. Vaak wil je er nog wat aan wijzigen, bijsnijden, helderheid/contrast aanpassen of een tekst toevoegen. Veel bewerkingen kan ik met IrfanView uitvoeren. Helaas niet alle. Voor de uitzonderingen gebruik ik Paint.NET, een gratis fotobewerkingsprogramma dat voor mij voldoende is. Het programma werkt fijn, beschikt over uitgebreide gereedschappen en biedt het werken met lagen en effecten.

Wanneer je in IrfanView op een bepaalde plek iets wenst te doen, dan dien je eerst een selectie te maken. Gewoon de muis bewegen terwijl je de linkermuisknop op een hoekpunt van het te selecteren gebied hebt ingedrukt. Laat je de muis los, dan heb je een gebied geselecteerd. Het geselecteerde gebied kun je aanpassen door met de ingedrukte linkermuisknop een scheidslijn te verplaatsen.

Met behulp van IrfanView

- Uitsnede maken
Dit zal de meest toegepaste bewerking zijn. In IrfanView is die eenvoudig te realiseren door met het selectiekruis de uitsnede te bepalen. Eventueel de afbeelding eerst vergroten/verkleinen met de +/- toets. Maak de selectie eerst grof en vervolgens kun je elk lijntje apart herpositioneren. IrfanView helpt je door in de titelbalk de dimensies te tonen. Rood omkaderd zijn de coördinaten van de linkerbovenhoek van de selectie en in het gele kader staan de afmetingen van de selectie (54x37px) en de verhouding tussen die twee. In dit geval 1.459.
(Zie de afbeelding op de volgende pagina)

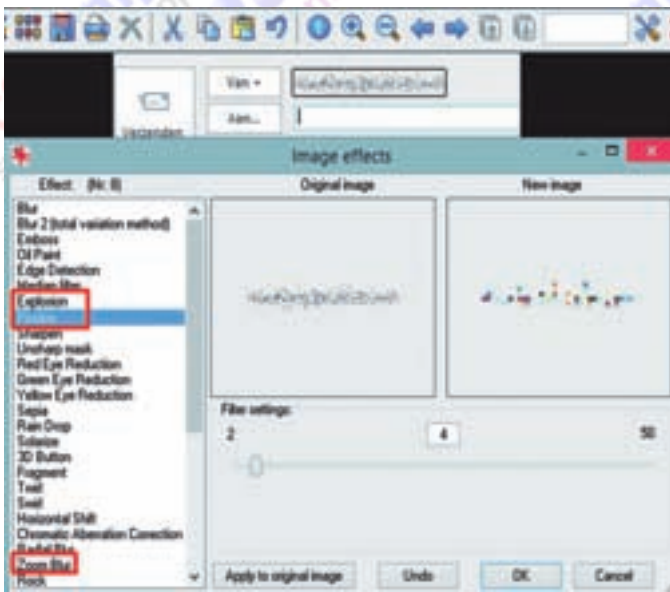
Het verhoudingsgetal is prettig om te weten als je foto's naar een afdrukcentrale stuurt en je ze allemaal in een bepaalde verhouding wenst. Bijv. 4:3 = 1,333333 en 3:2 = 1,5.

- Maskeren privédata

Mocht je informatie willen tonen met daarin opgenomen privédata, zoals je e-mailadres, dan is het wel plezierig wanneer je dat kunt verdoezelen.

Selecteer het te verdoezelen gebied, in dit voorbeeld 'mijn e-mailadres', en kies daarna Afbeelding > Effecten.

Kies een effect. Goede kandidaten zijn: Pixelize, Explosion en Zoom Blur. In het voorbeeld heb ik eerst de effectenkiezer gekozen om eerst het resultaat te kunnen beoordelen.

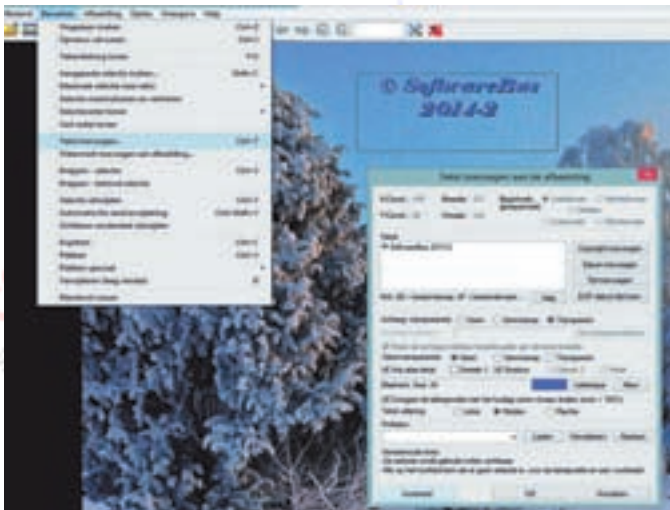

- Tekst toevoegen

IrfanView kan tekst toevoegen. Standaard komt de tekst bovenaan in de afbeelding, tenzij je eerst een selectie maakt, dan wordt de tekst in de selectie geplaatst.

Toevoegen van tekst doe je via Bewerken > Tekst toevoegen (Ctrl-T). Je krijgt dan een invulvenster zoals hierna volgt. De coördinaten worden alleen gebruikt wanneer tekst in batchmodus moet worden toegevoegd.

Ik ga geen gedetailleerde uitleg per veld geven. Speel met name eens met de teksttransparantie en de tekstuitlijning.

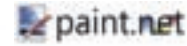

Druk wel bij elke wijziging op de knop [Voorbeeld], anders mocht je denken dat er niets gebeurt. Wanneer je de tekstkleur vanuit de afbeelding wenst te 'pikken', gebruik dan Shift+Linksklik.

- Accentueren

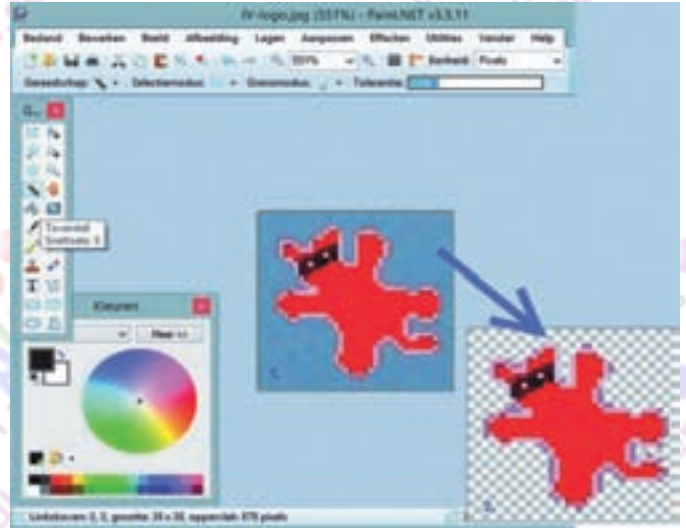
IrfanView kent ook een tekenpallet (Bewerken > Tekendialoog - F12) waarmee je onderdelen van je scherm afbeelding kunt accentueren. Zie hiernaast de instelling die ik heb gebruikt om de effecten van hierboven, o.a. 'Zoom Blur', van een randje te voorzien.

Met behulp van Paint.NET

Paint.NET gebruik ik in dit kader alleen maar voor het transparant maken van delen van een afbeelding. Met name voor gebruik op een webpagina is dat erg handig, maar ook voor het combineren van meerdere afbeeldingen. In dit voorbeeld heb ik het logo van IrfanView ontdaan van de achtergrond en bovenop het logo van Paint.NET geplakt. Het IrfanView-logo is in Paint.NET geopend.

Nu selecteer je de toverstaf (Sneltoets: S) en kiest een bepaalde kleurtolerantie. In dit geval is 22% voldoende om alle grijstinten van de achtergrond geselecteerd te krijgen. Je klikt op een plek in de achtergrond, en druk dan op . De achtergrond verdwijnt (zie in de afbeelding 1. > 2.). Nu rest niets anders dan het op te slaan in .PNG-formaat, want JPG ondersteunt geen transparantie.

Om het op het logo van Paint.Net geplakt te krijgen, open je dat logo, vergroot het canvas en plakt het transparante IrfanView- logo daarop. Dan zie je hiernaast het resultaat.

4 Tot slot

Natuurlijk zijn er heel veel andere programma's om hetzelfde mee te doen. Dit is mijn gereedschapskast en daar moet je het mee doen.

Links:

1 Stappenbeschrijving	http://reindejong/psr
2 SnagIt	http://bit.ly/18UXrod
3 IrfanView Download	http://bit.ly/NXEAlz
4 IrfanView Plugins	http://bit.ly/1gitfgo
5 IrfanView NL-taal	http://bit.ly/1dNgP9f
MS Knipprogramma	bit.ly/1i47bD1
Irfanview Installeren	http://bit.ly/1nhtnVL
IrfanView handleiding	http://bit.ly/1kKf29r
	bit.ly/1cH1HJU
	http://bit.ly/1fnNgYa
	http://bit.ly/1fSht7F
Paint.NET NL	bit.ly/1IsNR2U
Paint.NET Handleiding	bit.ly/MG3tkj
Mijn eigen site	http://reindejong.nl

● DTP met Open Source ●

Boekbespreking door Hein van Dijk

Alle digitale documenten en alle drukwerk dat je om je heen ziet, kun je zelf opmaken; aan benodigde software geen gebrek. Over die software zijn heel wat boeken geschreven. Er zijn echter maar drie Nederlandstalige boeken die open source-software voor kantoor en desktop publishing behandelen: Ik wil... met OpenOffice aan het werk; Zelf je boek opmaken met LibreOffice Writer en Waar zit de kneep? (Opmaak, vormgeving & publicatie met Scribus 1.4.3).

Open standaarden

Open source software heeft mijn sympathie, vooral omdat gewerkt wordt met open standaarden, dus zonder geheime codes in de documenten die ik maak. Verder kan ik me commerciële software best veroorloven, maar ik kan daarmee indirect ook anderen dwingen die software aan te schaffen. Voor alle drie de boeken geldt, dat lang niet alle mogelijkheden van deze programma's aan de orde komen, alleen de belangrijkste. Dan zouden het drie heel dikke pillen zijn geworden. Er staan helaas geen hoofdstukken in over documentatie, helpdesks, etc., die men op internet kan vinden. (Bij Waar zit de kneep? kan men wel gratis extra hoofdstukken in pdf-formaat aanvragen.) Dat neemt niet weg dat deze boeken aan te bevelen zijn voor iedereen die de besproken software regelmatig gaat gebruiken.

Ik wil... met OpenOffice aan het werk

Auteur Gerrit Bruijnes speelt kennelijk met de gedachte een 'Ik wil ...'-reeks uit te brengen. Dit eerste boek is een goede start, al is het mij een raadsel waarom hij voor OpenOffice heeft gekozen en niet voor LibreOffice, dat beter om kan gaan met bestandsformaten

als .doc, .docx, ppt en .xls. LibreOffice heeft ook meer importfilters, zoals voor Coral Draw, Visio en MS Publisher, en heeft een modernere en prettiger ogende interface. Maar daarom niet getreurd, de twee office-suites lijken verder nog sterk op elkaar en OpenOffice kan weer langszij komen. Het boek is dus ook interessant voor LibreOffice-gebruikers. Het omgekeerde geldt natuurlijk voor Zelf je boek opmaken met LibreOffice Writer.

Het OpenOffice-boek, met CD, bespreekt versie 4 en begint met een compacte inleiding van alle onderdelen van OpenOffice: Writer (tekstverwerking), Calc (rekenblad), Impress (presentatie), Base (database), Draw (tekening) en Math (formules). Deel 2 is een naslagwerk waarin vijftien verschillende taken aan de orde komen, zoals een nieuwsbrief uitbrengen, cv opstellen, reclame maken en een website bouwen. Elk hoofdstuk in de twee delen begint met een algemene uitleg, bijvoorbeeld wat een database of een website is.

Helaas wordt er weinig aandacht besteed aan het belangrijke punt compatibiliteit, in het bijzonder aan uitwisselbaarheid met MS Office-documenten. Zoals hierboven al opgemerkt maakt MS Office niet bekend welke codes gebruikt worden of gebruikt het eigen standaarden. Toch lukt het OpenOffice en LibreOffice aardig om documenten van MS Office te importeren, zeker als er geen zeldzame features in zitten. Voorbeelden van minder geslaagde geïmporteerde documenten zouden heel verhelderend geweest zijn. Verder zal iemand die overweegt over te stappen naar OpenOffice graag willen weten wat de verschillen zijn met MS Office, zoals 'Wat kan MS Office meer?' en 'Wat kan OpenOffice meer?'

Zelf je boek opmaken met LibreOffice Writer

Zoals de titel al verraadt, gaat dit boek alleen over het onderdeel Writer van LibreOffice. De tekstverwerker komt hier uitgebreider aan de orde dan bij het eerste boek. Verder is LibreOffice niet geschikt voor geavanceerde desktop publishing. We zien bij het boek zelf dus een simpele opmaak. Uiteraard is de behandelde stof ook geschikt bij het opmaken van andere documenten. Voorbeelden van onderwerpen zijn: inhoudsopgave, indexen, sjablonen, automatische functies, opmaakprofielen, afbeeldingen bewerken en wijzigingen bijhouden. De auteur besteedt veel aandacht aan het exporteren van het document als PDF. Aan een (pdf)-e-boek worden andere eisen gesteld dan aan het

pdf-bestand dat naar de drukker gaat. Op www.libreofficesuite.nl is het boek (inclusief e-boek) te bestellen en kan men het hoofdstuk Inleiding tot Writer gratis downloaden.

Waar zit de kneep?

Dit boek met CD dat, net als Ik wil..., rechtstreeks verkrijgbaar is bij ipaa.nl, behandelt het ontwerpen en drukbaar maken van boeken, kranten, posters en folders met behulp van Scribus versie 1.4.3. De begrippen desktop publishing en typografie worden ook in algemene zin behandeld.

Het boek geeft een aantal voorbeelden van bekende organisaties. Scribus wordt overigens ook gebruikt voor de SoftwareBus. Digitale publicaties in het pdf-bestandsformaat behoren ook tot de mogelijkheden. Het is zelfs mogelijk intelligente functies aan zo'n document toe te voegen.

In het eerste hoofdstuk komt het belangrijkste onderdeel van Scribus aan de orde: het frame (kader).

Bij desktop publishing deelt men de pagina in met kaders waarin tekst of afbeeldingen komen. Hoofdstuk 2 bespreekt het belang van een goede opmaak (lay-out). In de volgende hoofdstukken komen diverse toepassingen aan de orde.

Een speciaal hoofdstuk is gewijd aan vorm en kleur. Het boek wil een gids zijn voor lezers die een eigen boek willen vormgeven, produceren en uitbrengen. Als rode draad wordt daarom stap voor stap een sprookjesboekje geproduceerd.

Tot slot maakt de lezer een gecompliceerde folder voor de Bataviawerf.

Net als bij de andere programma's zijn veel plug-ins en extensies beschikbaar. Een korte bespreking ervan zou in alle drie de boeken welkom zijn geweest.